

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA LITERARĂ

pag. 3:

VICTOR EFTIMIU
6 Martie 1945

pag. 3:

PETRU VINTILĂ
Afiș electoral

Ănăl XII Nr. 10 (573) joi 4 martie 1965

ORGAN SAPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 1 leu

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMAN

Tovarășului

Gheorghe Gheorghiu-Dej

Scriitorii din Republica Populară Română, întruniti în Conferința pe țară, adresează Partidului Muncitoresc Român, Comitetului său Central, mărturia celor mai profunde sentimente de dragoste și recunoștință pentru îndrumarea plină de grijă a literaturii noastre, pentru sprijinul neînmănat acordat culturii noi, socialiste, în impetuoasă dezvoltare.

Lucrările Conferinței noastre au arătat încă o dată atașamentul nezdruccinat și deplin al tuturor generațiilor de scriitori, uniți într-un singur și puternic front prin devotamentul lor față de politica înțeleaptă și clarvăzătoare a Partidului Muncitoresc Român, în toate problemele contemporaneității.

Poezii, prozatorii, dramaturgii, criticii literari văd în uriașele transformări înnoitoare din patria noastră, în avântul fără precedent al tuturor energiilor creatoare ale poporului român, izvoal mereu viu pentru făurirea unor opere literare ale căror pagini să cuprindă în formă variată și de înaltă măiestrie, înfăptuirile și idealurile mărețe ale omului nou, bogatul său univers de idei, concepțiile sale înaintate.

Dezbatările Conferinței au prilejuit analiza multilaterală a problemelor literaturii române actuale, a sarcinilor de mare răspundere care stau în fața întregului front scriitoricesc preocupat de continua îmbogățire a literaturii noastre cu opere valoroase inspirate din suflul mereu proaspăt al realității socialiste.

Sintem conștienți de faptul că exigențele milioanelor de cititori din țara noastră sînt mereu mai înalte, că ei doresc opere literare de o profunzime și autentică vibrație artistică în care să fie înfățișată multilateral experiența istorică bogată a poporului nostru, angajați cu însușirea în opera de construire a socialismului, noile relații sociale și morale statornicite ca urmare a acestor uriașe transformări.

Vom urma cu consecvență acest drum, cu toată hărnicia pentru ca în lucrările noastre oamenii muncii să se recunoască în toată complexitatea personalităților lor. Pătrunși de gândul că servim cele mai generoase idei, vom lărgi și adânci necontenit cîmpul de investigații, orizontul preocupărilor noastre, vom aprofunda metafizic universul de gânduri și simțăminte al constructorului socialismului, conștienți fiind că numai astfel vom putea contribui la formarea profilului moral al omului nou, la educarea maselor de cititori în spiritul umanismului socialist, la apărarea idealurilor de pace și progres social.

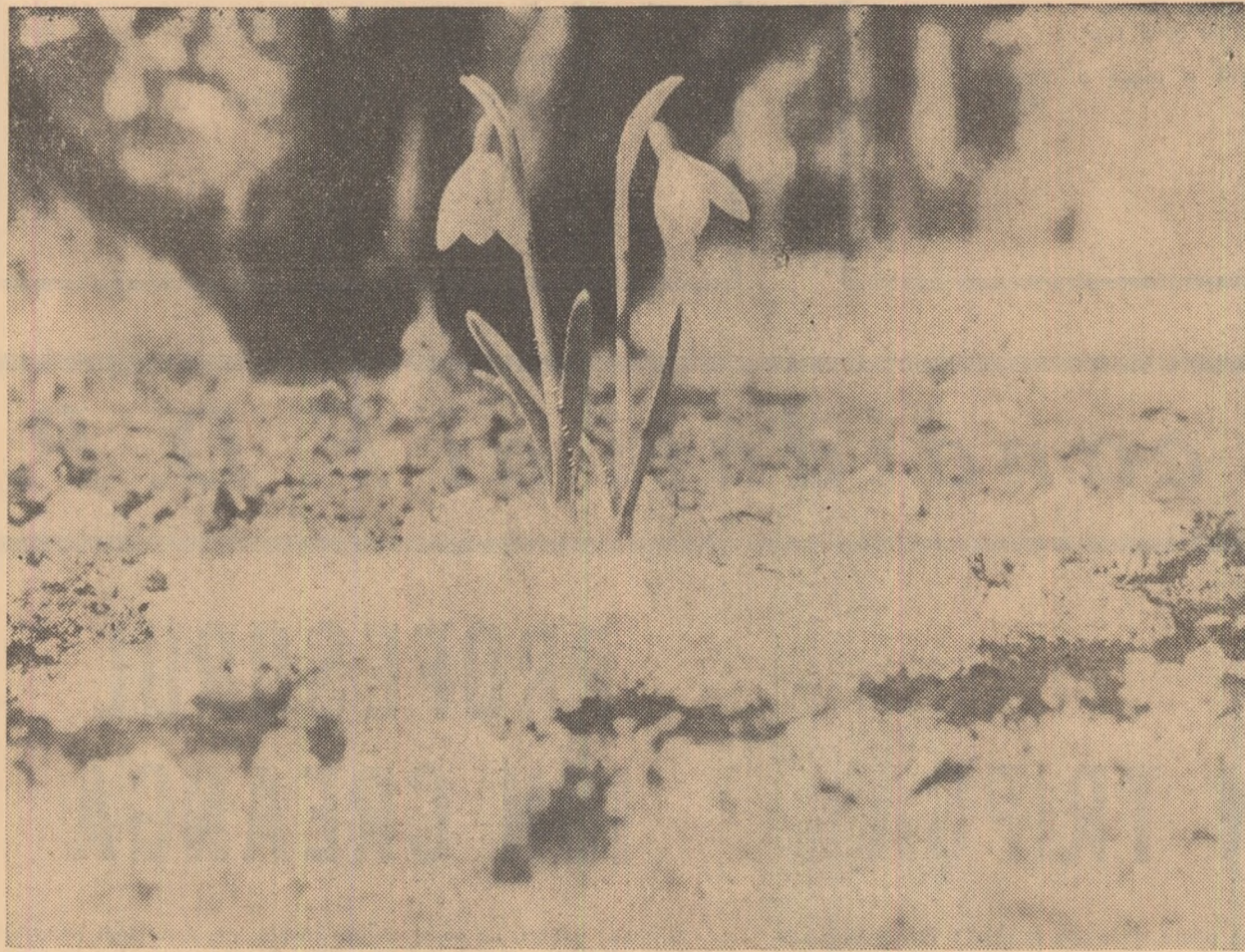
Vom spori preocuparea pentru continua și neîntreruptă perfecționare a măiestriei noastre artistice, astfel încît versurile, romanele, piesele noastre de teatru să afirme convingător și cu tot mai mare putere emoțională mesajul culturii noastre în lumea întreagă, originalitatea și trăsăturile sale proprii, specificul nostru național.

O atenție deosebită vom acorda dezbatărilor desfășurate pe problemele centrale, esențiale ale literaturii noastre, menite să influențeze pozitiv dezvoltarea tuturor genurilor literare. Intensificăm schimbul de opinii vom fi atenți ca ei să aibă loc într-o atmosferă constructivă, străină subiectivismului și spiritului de grup, de poziții ferme ale esteticii marxist-leniniste.

Criticii, teoreticienii și istoricii literari își vor spori efortul pentru a studia temeinic drumul parcurs de literatura noastră contemporană, pentru a reconsidera științific curentele și operele cu aspecte contradictorii din literatura română și străină. Incurajăm căutările artistice creatoare, experiențele înaintate, capabile să sporească frumusețea artistică a conținutului de idei, critica literară va promova și în viitor creațiile realizate la un înalt nivel artistic, pătrunse de spirit de partid, axate pe temele mari, fundamentale ale actualității.

Trecînd în revistă succesele obținute, Conferința a analizat în același timp cu principialitate și spirit de răspundere unele deficiențe existente în domeniul creației literare și în munca Uniunii Scriitorilor, a evidențiat mijloacele cele mai eficiente de îndepărtare a acestora prin atragerea tuturor forțelor scriitoricesc la rezolvarea problemelor de bază ale vieții literare, prin munca colectivă a organelor de conducere ale Uniunii.

Salutul adresat de Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român actualei Conferințe pe țară a scriitorilor constituie un puternic îndemn însușit spre noi și importante realizări în activitatea noastră. Ne angajăm în fața partidului, a încercărilor sale conducătoare leniniste, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, să răspundem cu cîmte înaltă încredere care ni se acordă, să fim ajutoare de nădejde ale partidului în opera măreață pe care o ducă țara noastră.

Primăvara
Fotografia: ION MICLEA

CEZAR BALTAG

Amiezii totul!

Amiezii totul! Din amiază spirala orelor topind pasărea grului mă soarbă în auspicii de argint.

Augurii noștri urcă trepte de timp suit de șoimi înnot. Slăviți să fie în istorii fagurii urnelor de vot!

Atomii inimii pulseze un nobil magnetism de steag vibrat la marea de țară socialist Areopag!

REZOLUȚIA CONFERINȚEI PE ȚARĂ A UNIUNII SCRITORILOR

Conferința pe țară a Uniunii Scriitorilor, întrunită în zilele de 22, 23 și 24 februarie 1965, a dezbătut problemele actuale ale creației literare și activitatea Uniunii în perioada care a urmat celei de a doua Conferințe, din ianuarie 1962.

Darea de seamă a Comitetului de conducere, referențele pe genuri și discuțiile purtate au demonstrat progrese realizate de literatura noastră în ultimii trei ani. Strîns uniți în jurul partidului, urmînd cu încredere îndemnul sale, scriitorii din toate generațiile și-au validat prin conținutul și expresia artistică a operelor lor aderența la marea cauză a poporului muncitor, la idealurile socialismului. Sătulul adresat Conferinței de către C.C. al P.M.R. acordă o înaltă apreciere operelor de valoare apărute în ultimii ani, strădaniei scriitorilor de a da creației lor o ață mai mare expresivitate artistică.

„Este îmbucurător faptul — se spune în Salut — că în rîndurile scriitorilor se manifestă o preocupare sporită pentru transmiterea mesajului de idei al operelor lor într-o formă artistică înaltă, spirit înviorat, năzuindu-se a lărgi și perfecționa mijloacele de expresie prin valorificarea creatoare a tot ce este mai de pret în experiența scriitoricescă acumulată pe plan național și universal.”

De la precedenta Conferință pînă azi s-au afirmat o seamă de talente noi. Parcurgînd un evident proces de maturizare, numeroși tineri poeți, prozatori, dramaturgi și critici au publicat scrieri remarcabile, ancorate în problematica actualității.

Succesele obținute de literatura noastră, mărturie a puterii de creație a poporului român, cunosc ecouri tot mai largi și dincolo de hotarele țării. Cărți scrise în zilele noastre, alături de opere din trecut, se bucură de strălucitate de o apreciere tot mai bună, de un interes tot mai mare. În același timp, opere de seamă ale literaturii universale din trecut și contemporane ajung în mințile cititorilor români în traduceri adesea de bună calitate.

Eforturile creatoare ale scriitorilor și-au putut da roadele datorită în primul rînd atenției îndrumări a literaturii de către partid, condițiilor de viață și demnități pe care acesta le-a creat scriitorilor, grijii permanente a conducerii partidului pentru asigurarea unui climat favorabil creației. Niciodată n-a existat la noi un climat atît de prielnic elanului creator, căutărilor artistice îndrăznețe, dezbatărilor fecunde, înfruntărilor principiale de opinii. Reliefînd înfăptuirile diferitelor genuri de creație, Conferința a scos în evidență și o seamă de aspecte nesatisfăcătoare, de rămîneri în urmă. În referate și discuții străbate, privit din perspectiva giganticei activități constructive ce se desfășoară în țara întreagă, faptul că succesele literaturii sînt încă departe de a putea sta, calitativ, alături de realizările majore din sectoarele centrale ale activității de construire a socialismului. Conștienți de importanța menite ce revine literaturii ca unul din principalii factori educativi în etapa istorică actuală, cînd lupta dintre nou și vechi și-a deplasat centrul de greutate în sfera conștiinței, scriitorii sînt decîși să depună toate eforturile pentru ridicarea creației lor la nivelul înaltelor exigențe ideologice-artistice ale partidului și poporului. Spre

a putea dezvălui transformările profunde pe care le determină în conștiința omului contemporan procesele caracteristice timpului istoric pe care îl străbatem, scriitorii sînt preocupați în permanență de nevoia de a-și perfecționa mijloacele, de a căuta procedee, formule artistice noi și variate, în stare să pună în lumină întreaga amploare a transformărilor revoluționare, semnificația lor umană. La Conferință s-a subliniat necesitatea explorării mai adînci a universului contemporan, a îmbogățirii conținutului literaturii și a transmiterii acestui conținut în moduri artistice originale, respingîndu-se tendințele de unilateralizare a preocupărilor, superficialitatea și rutina, închistarea în formule depășite, sterile. Valoarea literară, soluțiile artistice interesante, îndrăznețe, sînt singurele care dau eficiența dorită ideilor revoluționare, răsnet puternic în conștiința cititorilor.

Trăgînd din referatele prezentate și din discuțiile purtate pe marginea lor concluziile convenite, scriitorii își reaffirmă hotărîrea de a se strădui, fiecare în domeniul său de creație să-și sporească realizările, să contribuie la avîntul unei literaturi de o cit mai înaltă calitate.

Prozatorii își propun să aloce cu tot mai mult curaj tematică majoră a actualității, căuind să înfățișeze cu forță artistică realitatea contemporană, să dezbătă o problematică umană pasionantă în opere de finută artistică impunătoare. Romancierii, năvăliștii, povestitorii sînt animați mai mult decît oricînd de năzuința de a crea viziuni inedite, bogate, reprezentative ale universului spiritual al omului de azi, de a sonda în adîncime, cu mijloace adecvate, problematica sa morală, dezvoltînd procesul complex, adeseori dificil, de cristalizare a noii conștiințe, de formare a unor caractere umane noi.

Cerîțele dezvoltării creației epice înfrîmă tendințele de înregistrare a unor aspecte de suprafață, descriptivismul plat, înfățișarea pasivă, neînșprăță a unor oameni și împrejurări. E necesară strădania de a desprinde semnificații adînci, de ordin psihologic, etic, de a formula generalizări curajoase, cu implicații filozofice și estetice. Pătrunși de acest adevăr, prozatorii nu-și vor preocupă eforturile de a realiza scrieri durabile care să adune în conștinul lor imaginea realității și ecoul preocupărilor umanității de astăzi. Năzuind să transmită autentic, vibrant, vocea suferințelor și a năzuințelor cu o experiență istorică și o fizionomie interioară specifică, poeții își vor împropria necontenit înșprăția căuind să exprime emoționant trăiri omenești profunde, suflul regenerativ al revoluției, frumusețea unică a timpului nostru, marile elanuri patriotice. Un univers liric tot mai bogat, preocuparea de a face să sune toate coardele sensibilității, tendința către ample generalizări filozofice, diversitatea nelimitată a formulelor artistice pe „temeiul” unei „adeziuni” depline la idealurile comunismului, iată caracteristici esențiale ale poeziei românești de azi. Pentru continua lor afirmare și îmbogățire sînt necesare preocupări susținute pentru măiestria poetică, respingerea versificațiilor — la prozaismului, retoricii fade,

FRUMOASE VERSURI SPUNE ȚARA

Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare ne apare ca o fereastră larg deschisă spre țara întreagă. Cu limpezimea și densitatea adevărilor matematice, susținute prin cifre, dovedește încă o dată cit de bine știm să ne gospodărim casa părintească.

În văzul și admirația întregii lumi, România socialistă pășește ferm pe calea progresului multilateral, datorită politicii înțelepte a Partidului Muncitoresc Român, conștiința luminoasă a poporului nostru, care a creat cu consecvență condițiile materiale și climatul spiritual ce au permis dezvoltarea deplină a tuturor energiilor creatoare. Mîini și minți agere realizează în prezent, într-o singură zi, 9.200 tone de oțel, 8.000 tone de laminate și 5.300 tone de fontă, aproape 50.000.000 kWh energie electrică, 50 de tractoare, 60 de autocamioane și autobuze, peste 1.400.000 mp diferite țesături și 130.000 perechi încălțăminte; numai anul trecut a intrat în funcțiune o putere instalată ce depășește capacitatea tuturor uzinelor electrice existente pe vremea regimului burghez-moșieresc! Astfel poporul nostru dovedește prin fapte cum Făt-Frumos crește într-o zi cit într-un an. Iar la noi, în fiecare an, puterea economică a țării se dezvoltă într-un ritm pe care specialiștii îl consideră ca fiind printre cele mai ridicate din lume: 14,8 la sută. Dar nu este acesta singurul vis împlinit; libertatea, independența, suveranitatea națională, demnitățile pentru care de-a lungul veacurilor au luptat înaintașii, au prins chip viu, frumos și puternic. În jurul eroicului partid, a Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, stă strîns, într-o unitate de monolit, întregul popor.

Cînd în Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare se spune: „Socialismul se construiește ca oamenii muncii să se bucure de o viață îmbelșugată și fericită, avuțiile țării, forțele și capacitățile creatoare ale poporului fiind consacrate în întregime acestui nobil scop”, — în fraza laconică, totul se întemeiază pe milioane de exemple oferite de viața cotidiană a fiecărui cetățean, privind condițiile în care locuiește, muncеște, cum se îmbracă, cum se hrănește, cum se cultivă, cum își îngrijește sănătatea, cum se odihnește. Înțelegi că lor, celor ce muncesc, le aparțin în întregire și pînă și trandafirii, și munca și roadele sale. Creșterea producției agricole cu 12 la sută, sporirea salariului real cu aproape 28 la sută în 1964 față de 1959, construirea din fondurile statului a 214.000 apartamente (numai în ultimii patru ani!), ridicarea la sate, în ultimii cinci ani, a 420.000 de locuințe, gratuitatea întregului învățămînt, — sînt doar cîteva exemple grăitoare.

Încerc să îmi imaginez, întinse pe o vastă cîmpie, cele 58 de milioane de cărți editate în 1964, cele peste un miliard de ziare tipărite anual. Pesemne că locuitorii altor planete ar putea traduce gestul ca o semnalație venită de pe Pămînt. De pe Pămîntul acesta drag, cu rodirea sa aducătoare de lumină, pe care România socialistă își are locul său demn, aducîndu-și cu consecvență contribuția la instaurarea unui cli-

Tiberiu UNAN

(Continuare în pagina 7)

NOUL COMITET DE CONDUCERE AL UNIUNII SCRITORILOR

Andrișoiu Alexandru, Argezi Tudor, Balaci Alexandru, Banuș Maria, Baconsky A. E., Baltag Cezar, Barbu Eugen, Baranga Aurel, Bouraeanu Radu, Bogza Geo, Botez Demostene, Breitenhoffer Anton, Breslașu Marcel, Călinescu George, Camilar Eusebiu, Cossian Nina, Ciopraga Constantin, Cisek Oscar, Walter, Grohmălniceanu Ov. S., Demetrius Lucia, Deșliu Dan, Dumitrescu Geo, Eftimiu Victor, Frunză Eugen, Galan V. Em., Gheorghiu Mihnea, Ghilia Alec Ivan, Ivașcu George, Jebeleanu Eugen, Kovács György, Lovinescu Horia, Letay Lajos, Lăncrănjan Ion, Macovescu George, Micu Dumitru, Mircea Dumitru, Miradan Alexandru, Nagy István, Naum Gellu, Neagu Fănuș, Oprea Alexandru, Parascchescu Miron Radu, Paș Ion,

Perpessiciu-Panaitescu D., Pop Simion, Popovici Titus, Popescu Dumitru Radu, Preda Marin, Philippide Alexandru, Rău Aurel, Răpeanu Valeriu, Simion Eugen, Stancu Zaharia, Răneșcu Nichita, Schuster Paul, Sută András, Szábo Gyula, Szósz János, Tălu Nicolae, Tulbure Victor, Utan Tiberiu.

COMISIA DE REVIZIE

Munteanu Francis, Colin Vladimir, Istroiu Ion, Iuteș Gica, Marosi Péter.

BIROUL UNIUNII SCRITORILOR

BOTEZ Demostene — președinte; PAS Ion, POP Simion, STANCU Zaharia — vicepreședinti; BARBU Eugen, BOGZA Geo, BREITENHOFFER Anton, CIOPRAGA Const., GHEORGHIU Mihnea, LETAY Lajos, LOVINESCU Horia, OPREA AL., POPOVICI Titus, PREDĂ Marin, RAU Aurel, SUTĂ András, UTAN Tiberiu — membri.

VOTUL DAT CANDIDAȚILOR FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE VA EXPRIMA DRAGOSTEA ȘI INCREDEREA POPORULUI FAȚĂ DE PUTEREA POPULARĂ, FAȚĂ DE CONDUCĂTORUL INCERCAT AL OPEREI DE CONSTRUCȚIE SOCIALISTĂ—PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN, VA FI UN VOT PENTRU ÎNTĂRIREA CUCERIRILOR NOASTRE REVOLUȚIONARE, PENTRU SOCIALISM, PENTRU PACE ȘI ÎNȚELEGERE ÎNTRE POPOARE

Din MANIFESTUL CONSILIULUI NAȚIONAL AL FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE

6
MARTIE
1945

MARTIE

Ziua de 6 Martie 1945 este una dintre datele importante ale istoriei României moderne; atunci s-a constituit primul guvern într-adevăr democratic al țării, guvern instaurat la putere de masele largi populare conduse în marea luptă pentru progres și socialism de către Partidul Comunist Român.

În fruntea lui a fost desemnat dr. Petru Groza, președintele „Frontului plugarilor”, un bărbat dărz, care mai ocupase înalte demnități în stat și care, încă din vremea orândurii burgheze, dăduse dovezi unei spirite înaltate, revoluționare.

Avea o mare popularitate. Era un bărbat voinic, frumos, respirând viață, sănătate și voie-bună, toldeaua cu surisul pe buze, avind un cuvânt amabil pentru fiecare.

Curajos, cu fruntea toldeaua sus, avea un caracter drept, întreg, de o profundă onestitate. Dar această onestitate nu era împinsă până la naïvitate: omul acesta atât de cald, atât de sincer, înmagazinase o lungă experiență a vieții și a politicii. Lubea literale și artele. Crea el însuși. A lăsat câteva remarcabile volume de amintiri, scrise cu duioșie și umor, cu putere de evocare. Apropiat partidului comunistilor, dr. Petru Groza s-a bucurat de încrederea, dragostea și respectul tuturor cetățenilor republicii, iar când s-a stins din viață, a fost plin de-o țară întreagă. Un om al țării. Patriot vibrant, legat, prin puterice rădăcini de acest vechi pământ românesc, își revendica, într-un suris, originea dacică.

Prim-ministru, apoi președinte al Republicii Populare Române, dr. Petru Groza a fost ani întregi unul din animatorii vieții politice și sociale a țării, bucurându-se de întreaga prețuire a partidului și a conducătorilor săi, a membrilor guvernului și a personalităților marcante, specialiștii, tehnicienii, muncitorii și țărânii care au contribuit la progresul patriei, în acea perioadă.

Ca să se ajungă la ziua de 6 Martie 1945, când s-a constituit primul guvern reprezentiv consensului național, au trebuit ani de zăbucărit, de luptă.

Toate aceste gânduri îmi vin în zilele apropiate aniversării a două decenii de la constituirea primului guvern democratic al țării și se întimplă ca, în acest an, ziua de 6 Martie să fie ajunul datei în care întreg poporul nostru va veni cu îndreptățită mândrie în fața urnelor.

Memoria oamenilor din generația mea reține triste fapte din trecut. Zăbucărită de unel socialiste și exploatare și înfrântă de demnității onestități s-au reflectat dureros și asupra soartei intelectualilor. Bunul plac, corupția, traficul de influență — toate mijloacele necinstite de parvenire slujeau aceleși nemăsurate dorințe de cucerire a puterii și de îmbogățire. Nu doar citiva ani, ci decenii întregi, bălăile electorale desfășurate în fața cetățenilor aduceau cu un jalnic balet.

Pentru mine, a vedea cum în acești douăzeci de ani țara noastră s-a schimbat din temelii este, la anul mel, în cel mai înalt grad un veritabil miracol. „Miracolul românesc” despre care se vorbește acum din ce în ce mai insistent este, de fapt, rezultatul firesc al efortului cotidian, al energiei trezite la viață de echitabilă putere populară. Din 1946, de la primele alegeri libere și până acum — cetățenii patriei noastre au votat cu bucurie și încredere legitimă înfrăpturirile regimului nostru și contururile viitorului trasate până la amănunt de clarvăzătoare politică a Partidului Muncitoresc Român. Alungarea monarhiei și instaurarea Republicii la 30 Decembrie 1947, importantă dată în istoria României socialiste, îndrăznețul act al naționalizării din 1948, avântul economic desfășurat cu nemărită energie, crearea unei agriculturi puternice, înzestrate cu mijloace tehnice moderne de cultivare a mereu darnicului nostru pământ, desfășurarea impetuoaasă a revoluției culturale — au făcut ca în țara noastră să se afirme cu evidentă roadele socialismului.

În zilele noastre orice muncă se poate face în tihnă și cinste. S-a încheiat pentru todeauna era influențelor, a traficantilor, a celor ce confundau propriul lor buzunar cu al statului. Construcțiile gigantice cresc în jurul nostru, tinuturi întregi, altădată încremenite în inerție, sint conectate acum la trepidant ritm de dezvoltare a țării, cultura noastră începe să-și impună din ce în ce mai viguros, comorile în circuitul valorilor lumii.

Alături de ziua de 6 Martie 1945 celorlalte date istorice: 23 August, eliberarea de sub jugul fascist și 30 Decembrie, trecerea la regimul republican, aducem un salut cordial și recunoscător celor ce l-au înfrânt, puterile populare și conducătorii ei.

Victor EFTIMIU

Sînd ca mai demult, sub urlașii plopi de pe drumul Știrbăului, asist ca la un concert cîntat pe instrumente nimrodice. Mă întreb și azi, înfiorat de admirație, ce puteri frămîntă codrii și apucă în poală zăpezi de pe cîmpii întregi și le mută în alte cîmpii; ce puteri mină munții albi de zăpadă dintr-un loc și-l rezidește mai marelui, mai impresionant în alt loc? Nu-mi trebuie nici azi un efort prea mare de imaginație, spre a desluși în hora elementelor albe, gigantici înșfăcați pe după cap, invitîndu-se în răcnete, în timp ce prin preajmă trec călări și sub coviltire umflate de vînt, neamuri dislocate ale umbrei.

Dar iată, se face liniște. Răsare soarele. Pe straniu cîmp de bălăie se desfășoară o geografie nouă, înfățișînd munți cu totul necunoscuți, cîmpii albe sclipind pînă departe.

Îmi aduc aminte de aceste furtuni de primă vară, ori de cite ori îmi trec prin mințe zăbaterile omenești. Îmi trec și acum pe dinaintea ochilor grupurile compacte de pămînteni, pornite într-un avînt primenitor de primăvară să-și ia pămînturile aflate încă sub stăpînirea ciocoiască.

Bătuse ceasul unei răfăieli pregătite îndelung, din măruntăiele istoriei. Era prin părțile Argeșului. Îmi amintesc cuvîntul unui pămîntean. Grupul de oameni se opri la gangul de intrare în conac. Sus, pe gang, apăruse un fel de surtucar cu fața și mai timpă, din cauza spaimii. Pămînteanul ridicase cirja, să-l trîznească. Dar s-a răzgîndit. Și-a sculptat în palme, ca la înșfăcarea uneltelor de lucru. A prins a cuvînta în timp ce prin preajmă furtuna de primăvară bătea:

— Hei, boiere, boiere, lacom ai fost, hapsîn ai fost, dar capătul tot ți-a venit! Acum ne vom lua înapoi pămîntul, și vei rămîne și tu, numai cu brațele, să muncеști pînă-l crăpa! Ciocoiul și-a privit speriat, brațele. Pe urmă se uita ca-ntr-un întuneric, la mulțimea îngrămădită în preajmă și la fuga albă a omăturilor. Judecata continua, sus pe gang. Glasul pămînteanului suna zguduitoare, era un rechizitoriu pregătit de îndelung timp, împletit cu alte rechizitorii, împletite de alte și alte generații, pentru ziua aceea de Martie 1945. Fața lui neagră ca pămîntul s-a schimbat parcă. S-a văzut în fața ciocoiului un alt pămîntean, mai din adîncul veacului. Glasul rămăsese însă același, zguduitoare prin liniște:

— „...că pînă în ziua de astăzi, toate sarcinile cele mai grele numai asupra noastră au fost puse și noi mai nici de unele bunuri ale țării nu ne-am îndulcit; iar alții, fără să fie supuși la nici o povară, de toată mana țării s-au bucurat; că noi biruri grele pe cap am plătit, oamenii de paste numai noi am dat; ispravnicii, judecătorii, privighetorii, jandarmii, numai noi am ținut; drumurile, podurile, șoselele, numai noi am lucrat; belicurile, podvezile și hovalne, numai noi am făcut; boierescuri, zile de meremeturi, numai noi am îndeplinit; clacă de voie și de nevoie numai noi am dat; băutura otrăvită, numai noi am băut; pline negre și amară, udată cu lacrimi, numai noi am mîncat...”

Acest cuvînt al moșului Ion Roată suna în zilele acelea pe toate meleagurile țării. Se săvîrșea sub fulgurile ultime, o judecată așteptată de multe generații. În glasul cuvîntărilor vibra istoria țării, cu toate dramele, nenorocirile și mărețiile. Evul Mediu românesc, prelungit sub cele mai oribile forme, amugea definitiv, în sfîrșit. Țara înmormînta un stîrv ce dăinuise sute și sute de ani, peste timpul hărăzit lui de legile vieții. Toată suflarea a simțit însemnătatea și măreția momentului. Veneau, inevitabil, alte timpuri, de descătușare, odată cu primele ape descătușate din zăvoarele gerurilor, odată cu primele brîndușe.

Cel dintîi guvern popular, exprîmînd cu adevărat vrerile multîmilor, așeza în domnie dreptatea firească.

Ziua de 6 Martie în care masele muncitoare conduse de Partidul Comunist Român au adus la putere guvernul democratic, va aminti de-a pururi victoria adevărată, căci în ziua aceea istoria României își rezeza spre soare mai cu putere, rădăcini și ramuri fără moarte. Își luau locul firesc la masa istoriei, satele analfabete, învătătorimea mincată de sărăcie și umblînd aproape în zdrențe; își făceau loc la față, unde li se cuvenea să șadă, copiii umblînd iarna aproape desculți la niște școli cu încăperile înghețate; își făcea loc la frumusețile mealeagurilor românești, Ileana Cosînzeana, ținută desculță, la ușa împărătorii nefastă ai timpurilor; în mijlocul unei naturi cu frumuseți de neînchipuit, brăzdată de riuri line ca lumina, Ileana Cosînzeana piercea cu zile, în neștiință.

Timpul demagogilor și tuturor palavragiilor, timpul făgăduințelor deșerte a murit, s-a dus definitiv din istoria țării noastre atunci, cînd a preluat puterea, prin voința poporului român, primul guvern democrat-popular.

Ce avea să însemne ziua aceea de 6 Martie, o puteau prevedea toți oamenii încrezători nu în nu știu ce „destin” al nostru, ci în neclintirea comunistilor, în spiritul de luptă al poporului român.

Ecourile acelei zile au devenit demult, înnuri. Vieșurile cele mai temerare s-au intrupat în realități palpabile. După atîția ani, putem spune cu toată gura că ceea ce era pe atunci rîvnă, speranță, s-a și transformat, doar în douăzeci de ani, în adevărate înnuri. Țara de pe-atunci, „eminente agricole”, exportă azi, peste hotare, aproape în toate cele cinci continente, mașini și utilaje industriale! Putem spune de asemenea, cu toată mîndria că țara pe-atunci cu atîtea sute de mii de analfabeți, a și întemeiat primele școli cu învățămînt de opt ani — ceea ce înseamnă că în curînd întreg poporul român va ști, în întregime lui, cit-toți învățătorii din trecut, căci nu se va afla om care să nu aibă cele patru clase gimnaziale!

Oare mai e nevoie să ne perindăm prin mințe transformarea satelor, radioficate și electrice? Mai e nevoie să amintim de orașele reconstruite aproape din temelii, de micile localități devenite centre industriale celebre, de sătorese devenite orașele și orașe?

Marele speranțe ale oamenilor de știință români n-au avut sorți de înfrățire, demult, sub domnia tagmetelor nefaste, dar toate și-au găsit și-și găsesc împlinire în timpurile noastre. Geologi, medici, geografi, istorici, abia azi își văd cu ochii roadele muncii odinioară neapreciate și neînțelese.

Abia în zilele noastre, știința românească a luat loc de frunte la colocviile națiunilor. Scrierul românesc, de asemenea. Nu există ramură a activității poporului român, care să nu fi pătruns sau care să nu pătrundă cit de curînd, în universalitate. Nu există ramură în care genia mină a poporului român să nu fi excelat, spre uimirea celor ce odinioară ne contestau pînă și existența.

Iată numai cîteva exemple care adevăresc spusele noastre privind însemnătatea zilei de 6 Martie. Ni-i destul să ne întoarcem ochii în orice punct cardinal, spre a vedea deplin roadele muncii unui popor slăpîn pe propriile-și destine, stăpîn pe uneltele de muncă, pe visuri și speranțe.

Îndelungile și dramaticele furtuni de Martie n-au fost zadarnice. Și dacă am vrea să pomenim iar de concertele nimrodice de la începutul acestui cuvînt, am aminti că instrumentele cîntă pretutîndeni și necontenit chiar și pe coardele fluide ale tăcerii, liniștii și luminii.

Iată munții abia se zăresc, încremenți în seninul ca lacrima! Țara albă scilpește în diamante. Pădurile acoperite de promoroacă sugerează reînvierea faunei glaciariului. Dar această liniște e doar aparentă, căci știm doar că munții nu sînt decît înnuri geologice cîntate cîndva de materia în convulsie. Sub liniștea aparentă, rădăcinile se înfig pînă la depozitele fierului, pînă la barosurile ciclopiilor.

Nici spiritul uman nu tace. Mereu și necontenit, ca spiridușul și ca argintul viu, scormonește și se avîntă, cercețează și caută noi și noi culmi, noi și noi înălțimi pentru avînturi!

Spiritul creator al poporului român, după ce și-a cucerit climatul prielnic zborului, descoperă zi de zi noi taine, spre a aduce oamenilor și omeniilor mai multe bucurii, mai multe speranțe. Acest adevăr e cartea noastră de noblețe și în fața celorlalte semintii.

Data de 6 Martie 1945 am scris-o definitiv pe monumente durabile.

Eusebiu CAMILAR

AFIȘ ELECTORAL

Tot ce se întinde dincolo de linia de centură a capitalei era „provincie”. Tramvaiul 6 de pe vremuri, pornind din spatele Teatrului Național și oprindu-se în Bucureștii Noi, realiza cu zgomotul său de fierărie veche și detestată, excursii zilnice din capitală în provincie. Provincie erau Chitila, Sighetul Marmăriei, Colentina și Medgidia, Fundulea și Flămînzii. De la dialogurile „Scrisorii pierdute” în „capitala unui județ de munte”, de la sfîrșitul veacului trecut, literatura noastră n-a încetat a descoperi în fundurile de provincie subiecte și teme pe care le luăm din rafturi ca pe niște tragice documente de istorie. Așa sînt „Locul unde nu s-a întimplat nimic” de M. Sadoveanu, „Romanță provincială” de H. Papadat-Bengescu, „Orașul cu salcîmi” de M. Sebastian, „Europolis” de Jean Bart, „Comoara regelui Dromichet” de Cezar Petrescu, „Țara de piatră” de Geo Bogza. Lista poate cuprinde o aprecieabilă întindere din literatura noastră clasică vecină cu timpul contemporan, miile de pagini scrise cu un condei trist și revoltat zugrăvind indiferența, inactivitatea și moartea lentă, mizeria morală și sărăcia care bintuiau provincia de-a lungul și de-a latul, ca o nevindicabilă secetă, sau ca un crivăț nelămurat.

Îmi amintesc, din copilăria mea trăită la Orșova și la Caransebeș, afișele electorale de odinioară, lipite pe ulucile și calcanele caselor, și făgăduind pe ton solemn, într-un viitor incert, construcția unui... podet, pavarea unei ulițe orașene, săparea unei fîntîni, curățirea de soacii a unui izlaz, sau... mutarea unui regiment în garnizoană, problema vizată fiind concertele dominicale de fanfară în grădina publică. Țin minte să fi văzut într-un rînd sau două, cîteva movile de pietriș deșertate la cotul unei mahalale de oraș, rămase apoi acolo în cea mai neagră uitare, similitudinile devenind locul nostru preferat de joacă infantilă. La un podet de lemn, pe un drum, țin minte să fi zărit odată chiar și o roabă de ciment, iar în „centru” un butoiș de smoală zisă asfalt. Cît erau ele de meschine, proiectele și promisiunile de pe vechile afișe electorale nu se mai realizau pe urmă, deputații aleși avînd alte preocupări.

Dramurile mele, de douăzeci de ani încoace, prin provincie, mi-au arătat alte timpuri, alfel de oameni, altă concepție despre muncă și viață, vorba și fapta suprapunîndu-se exact peste imaginea visului făgăduit și împlinit. Prin 1948 și 1949, mergînd la Turnu Măgurele, călcăm încă pe ulițele unui modest orașel provincial. Ultima oară am fost acolo cu prozatoriul C. Chiriță și Octav Pănuș, surprinși cîteștie că nu mai știm vechile bariere și imagini ale orașelului. Un bulevard de blocuri cu numeroase etaje, un port nou în construcție la țărmul Dunării și o margine de oraș devenit șantier al unui combinat chimic ne arătau, printr-un exemplu elocvent, noile și tumultuoase dimensiuni ale vieții provinciale.

La Baia Mare mergeam, nu cu mulți ani în urmă, cîte o jumătate de ceas de la gară pînă în vechiul centru citadin. Azi, trenul te lasă în fața unui magnific carter de blocuri, într-o neînțetă extensiune de binale, străzi și betoniere. Despre Onești nici nu mai vorbesc, el fiind acuma, după ce fusese un sat oarecare, unul din cele mai frumoase orașe ale țării, un oraș cu aspect de metropolă, în ferestrele căruia vezi oglindită în fiecare noapte reverberația uriașei industrii de pe Valea Trotușului. Dar așa mai alege un exemplu, din numeroasele ce mi se îmbulzesc în stropul de cerneală al penitei, și anume acela oferit de Negrești. Cei ce au călătorit prin Țara Oașului mai demult, și-l amintesc ca pe un sat. Ei bine, mergeți acuma la Negrești, și veți vedea un orașel tînăr în care nu lucrul cel mai de pe urmă, demn de a fi vizitat, este școala medie.

Dar în orașul copilăriei mele de ce să nu vă îndemna a merge? Și mai ales, de ce să nu amintesc de vechile promisiuni politicianiste în legătură cu forarea citorva fîntîni publice? Țin minte, chiar pe strada copilăriei mele, strada Potocului, o vechie fîntînă rurală, cu cumpănă. Găleata scoate o apă infectă, plină de melci fără cochilie, dar primarii de pe vremuri spuneaau liniștor: „Dacă fierbeți apa, nu se întimplă nimic”. Acum, conductele de apă, instalate în anii noștri, au scăpat orașul de ceea ce vreme îndelungată constituia un imperativ sanitar.

Citesc — în aceste zile — cu bucurie și curiozitate numele candidaților de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare și remarc faptul că poporul, afirmîndu-și drepturile fundamentale înscrise în Constituție, își alege din mijlocul său reprezentanții cei mai buni, pe aceia care se remarcă prin hărnicie, entuziasm și putere de muncă. Un laminorist sau un forjor, un zidar sau un inginer, un simplu învățător la o școală de țară sau un savant cu studii și cercetări vestite în lumea întreagă, un țărăn președinte al cutăriei cooperative agricole de producție sau un mecanic de locomotivă, exprimă — fiecare în parte — ceva din forța viaa a poporului și ei, fiind candidați unanimițiți populare, sînt cei mai puternici purtători de cuvînt ai opiniei publice.

În aceste zile zărele au publicat textul dens, încărcat de cifre și de fapte, ca un figur de miere, al Manifestului Consiliului Național al Frontului Democraticei Populare.

Sub conducerea plină de o profundă înțelepciune a partidului nostru, poporul român își redăcetează textul afișului electoral nu cu promisiuni la un viitor incert, ci învoind cu legitimă mîndrie însăși istoria contemporană cu pretutîndeni evidentele ei exemple concrete: hidrocentralele și termocentralele, autostrăzi și sute de mii de apartamente noi, uzine metalurgice și chimice, mari combinate pentru industrializarea lemnului, a sării, a petrolului, a gazului metan, toate apărute într-un ritm și cu o amploare care uimesc numai pe cei ce au ignorat uriașul zăcămint de energie creatoare a poporului nostru.

Petru VINTILA

Borzești
Fotografia: DAN GRIGORESCU

CONFERINȚA PE TĂRĂ A UNIONII SCRITORILOR RELATAREA DISCUȚIILOR

poesia și atenția a tineretului scriitoricesc", vorbitor la examinată câteva aspecte ale vieții literare din ultimii ani, în lumina acestor obiective esențiale. El a arătat că mai ales în Comitetul Uniunii și în revistele literare s-au desfășurat dezbateri importante privind orientarea și înțelegerea artistică a scriitorului, orientarea și căile de dezvoltare ale literaturii actuale, discuții care au abordat multe probleme complexe, cu competență și spirit de răspundere. Ele au fost de altfel relevante și în referențele prezente conferinței, analizându-se căliile și unele deficiențe în dezvoltarea. Vorbitorul a scos în evidență faptul că scriitorii s-au manifestat ca un colectiv unitar, cu individualități creatoare distincte, afirmând cele mai variate stiluri artistice. Tinerii scriitori s-au bucurat de dragoste și de o atenție deosebită, prezența lor tumultuoasă în cimpul literaturii fiind considerată de către vorbitor drept unul din rezultatele cele mai de preț și mai semnificative din perioada amintită. Multe din cărțile publicate în acest răstimp, prin înțelegerea artistică și o dovadă vie a muncii creative depășită de întregul nostru front literar.

Ion Brad a analizat apoi felul cu o muncă conștientă a Uniunii Scriitorilor, criticând manifestările de subiectivism și abaterile de la principiile stabilite în statut privind munca colectivă, consultarea largă a membrilor comitetului și biroului, organizarea de dezbateri în mod critic și autocritic. În continuare, vorbitorul a arătat o serie de aspecte ale muncii sectare duse de Mihail Benicuc ca președinte al Uniunii, reamintind tendința acestuia de a lua mereu hotărâri de unul singur, de a-și impune preferințele personale.

În încheiere, Ion Brad a arătat necesitatea promovării consecvente în cadrul conducerii Uniunii Scriitorilor a unui spirit principal, democratic. În ceea ce privește revistele, el a subliniat că acestea trebuie să dezvolte cu mai multă consecvență spiritul de răspundere al fiecărui redactor, al colegilor de redacție ca forme colective de conducere.

În cuvântul său, O. W. CISEK a început prin a mulțumi scriitorilor de limbă germană. Partidului Muncitoresc Român pentru marea înțelegere, pentru deosebita grijă arătată față de dezvoltarea literaturii scrisă în limbile minorităților naționale. Vîrstnici și tineri, toți acești scriitori sînt conștienți de ceea ce datează partidului și la rîndul lor depun toate eforturile de a contribui, prin scrisul lor, la formarea conștiinței socialiste a poporului, la realizările ulterioare ce se îndeplinesc în România socialistă. Vorbitorul a subliniat contribuția valoroasă adusă în ultimii ani de poezia noastră, în domeniul literaturii științifice și literaturii populare. Apreciază în special scrierile lui Hans Kehrer, Werner Bossert, de prozatori Erwin Wittstock, Schuster Dutz, criticii și eseistii Bernhard Capesius și Harold Krosser.

Revista „Neue Literatur” a stimulat creația literară a scriitorilor de limbă germană, publicând totodată și valoroase tălmăciri din lirica și proza română contemporană.

Literatura română, a spus O. W. Cisek în continuare, „a înregistrat, mai ales în ultimul deceniu, memorabile și răsunătoare izbînzii, cunoștințe și dincolo de reprezentări în frunte cu neînfrîngabil și vesnic tînărul creator Tudor Arghezi, scriitor românesc a ajuns la o considerabilă înviorare a formelor tematice care, fără îndoială, contribuie într-o largă măsură, la educația omului nou, într-o țară nouă și tot atât de prosperă”. Scriitorii de limbă germană reflectă în creațiile lor puternica realitate socialistă. Ca și în celelalte domenii, contribuția tinerii generații în literatură este substanțială și surprinzătoare.

În această ordine de idei, vorbitorul s-a ocupat de sportul important al unor scriitori tineri ca Dieter Schiesack, Anemone Latzina și alții care, alături de reprezentanții celorlalte minorități ca Oskar Pastior de pildă, imprimă un impuls nou unei întregi activități creatoare pline de elan. O. W. Cisek și-a manifestat convingerea că scriitorii din Republica Populară Română vor da în viitor tot mai multe opere demne de prestigiu pe care le-a cîștigat astăzi țara noastră, prin realizările sale economice, sociale și culturale, în întreaga lume.

În numele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, VASILE DINU, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a adus un călduros salut Conferinței pe țară a scriitorilor din Republica Populară Română.

Lărgirea orizontului tematic al preocupărilor și investigațiilor literare, aprofundarea realităților românești contemporane, creșterea interesului pentru problemele universului în care trăim — a spus vorbitorul — au permis apariția unor noi modalități de creație, mai potrivite cu patosul și ritmul vieții noastre socialiste.

Ilustrind interesul spirit pentru cultură din partea publicului larg, Vasile Dinu a dat câteva cifre edificatoare. Astfel, a arătat că în ultimii patru ani s-au tipărit (în toate sectoarele literaturii beletristice) peste 3.200 de titluri într-un tiraj de aproape 70.000.000 de exemplare. Rețeaua bibliotecilor — a adăugat el — se extinde tot mai mult, cărțile bune se epuizează rapid, gustul cititorilor se educă, cerințele și ritualele merg în pas cu extraordinara înflorire a scriitorului și industria. Puterea de atracție și de înflorire pe care literatura o exercită asupra maselor de cititori, legătura ei organică cu viața poporului sînt rezultatul politicii culturale profunde a partidului și statului nostru.

Vasile Dinu a subliniat că succesele dobîndite pînă în prezent îndreptătesc o privire optimistă asupra viitorului impunînd totodată scriitorului creșterea răspunderii și exigenței față de propria creație, un efort continuu de autodepășire.

Este îmbucurătoare lupta scriitorilor și a criticilor literari împotriva mediocrității, împotriva lucrărilor inexpressive, sărace în idei, care zac prăfuite în depozite sau în rafturile bibliotecilor.

În încheiere, vorbitorul s-a referit la relațiile dintre Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Uniunea Scriitorilor, la largă participare a scriitorilor în diferite organisme de stat și obștești.

TITUS POPOVICI a început prin a releva realizările pe care întreaga țară le-a dobîndit în munca de construcție și desăvîșire a societății socialiste, traducînd în fapt hotărîrile partidului. De aceea, a insistat vorbitorul, responsabilitatea scriitorilor în consemnarea și interpretarea realităților epocii a crescut, ca și nevoia de a privi lucid, cu o largă perspectivă, sarcinile ce revin creatorilor în etapa actuală. „Am sentimentul, a subliniat Titus Popovici, că expresia artistică a drumului parcurs de noi în cele două decenii se lasă prea mult așteptată; cu atât mai mult, cu cît știm că în conștiința covîrșitoare majorității a oamenilor de talent s-au produs nu limpeziri do ultimă oră, ci s-au așezat (printr-un proces de un înedit estetic unic), certitudinî temeinice care conțin substanța acelor opere pe care le dorim, pe care fiecare vrea să le scrie”. Această expresie — a arătat în continuare el — trebuie să pună în lumină adevărata strădanie a poporului, să demonstreze curajul de a privi lumea așa cum este și în același timp, mîșcarea ei înfrîngabilă spre înaintare. Complexă și optimistă, această opăcă asupra contemporaneității este rezultatul firesc al politicii partidului nostru care — de la îndepărtarea aventurierilor politici, străini de tot ce era aspirație profundă și istorică a poporului nostru, pînă la Declarația din aprilie 1964, document de însemnătate capitală — prin toate aceste sale a înarmat pe scriitori cu o multilaterală cunoaștere și analiză marxist-leninistă a vieții. Pentru ogîndirea majoră a realității în operele lor, a precizat Titus Popovici în luarea sa de cuvînt — e nevoie de un climat stimulator capabil să unească toate eforturile în vederea atingerii aceluiași țel și e regretabil că la Uniunea Scriitorilor s-a ignorat acest adevăr, că principiul muncii colective a fost încălcat în practica de zi cu zi. Titus Popovici a adăugat că nici el, ca membru în birou, nu a făcut tot ceea ce era necesar pentru instaurarea unei atmosfere de lucru și emulație reciprocă.

Evoand realitățile în mijlocul cărora s-a aflat în ultimii ani umărul procesului de viață fascinant pentru un scriitor, vorbitorul a observat îndreptățit că, din perspectiva pe care o dau aceste fenomene înnoitoare, micile rivalități, orgoliile, zbuciumările, steriele apar meschine și dăunătoare. Polemicile neprincipiale, exesele mai mult sau mai puțin pitorești de limbaj, ignorarea argumentelor, duc în mod inevitabil la anularea bunelor intenții și, spre exemplificare, vorbitorul a citat în spirit autocritic polemica pe care a dus-o cu Eugen Barbu. Raporturile dintre scriitori și critici au constituit obiectul unei substanțiale părți din cuvîntul lui Titus Popovici. Aprecînd rolul criticii în stabilirea și apărarea a tot ceea ce literatura produce mai valoros, el a remarcat că, așa cum s-a petrecut la publicațiile literare de prestigiu din trecut, la revistele noastre, criticii ar trebui să aibă un rol și mai activ în descoperirea și încurajarea talenților. „Cred sincer, a încheiat el, că avem o critică matură, oameni a căror principialitate, cultură și gust s-au verificat în acești 20 de ani; poate ar fi nimerit ca o parte din sarcinile care apasă pe umerii scriitorilor să treacă asupra lor”. În ceea ce privește activitatea criticilor, îndeplinirea lor cu spirit de răspundere constituie un prim pas pentru o viitoare activitate serioasă, pusă cu fermitate în slujba literaturii.

Occupîndu-se, la început, de aspectele vieții literare, definind tipul de scriitor actual, caracteristic pentru spiritul unei epoci de entuziasm civic fără precedent în istorie, MATEI CALINESCU s-a referit, pe larg, la problemele criticii literare. El a subliniat, mai întîi, necesitatea împereșării a autorității criticii și a amînului că ceea ce o amenință e abandonarea criteriului valoric în aprecierea operelor. Atitudinea apologetică, care s-a manifestat în activitatea unor critici, a spus Matei Calinescu, scad prestigiu criticii și aduc mari prejudicii literaturii.

„A spori autoritatea și prestigiu criticii mi se pare una dintre problemele de reală importanță ale întregului front literar, ale culturii noastre noi. În operația delicată de stabilire a noilor unei opere, criticul literar trebuie să respecte riguroso normele etice profesionale. Cu atât mai mult cu cît el trebuie să aprecieze o literatură de amplu dialog, o literatură adresată celor mulți, o literatură receptivă la cerințele lor”.

Făcînd aprecieri privitoare la viața literară, Matei Calinescu a arătat că, după părerea lui, lipsurile manifestate în conducerea Uniunii Scriitorilor au avut consecințe în ceea ce privește activitatea criticilor. O critică servilă, apologetică, lipsită de curaj, ca și, la polul opus (aparent opus), o critică fals polemică, fals curajoasă (căci și negația poate fi o formă a servilismului) — deși aceste fenomene n-au luat o extindere gravă — au putut apărea — a spus el — pe terenul unei relații literare nesănătoase. Astfel de împereșări, menite a submina autoritatea criticii, vorbitorul a susținut că au fost încurajate și de conducerile unor reviste ale Uniunii Scriitorilor, datoare să reprezinte cu cit mai multă obiectivitate opinia literară în ansamblu ei.

Amintînd că articolul din „Scînteia” împotriva tonului apologetic a avut un rol de o crucială însemnătate, vorbitorul a arătat că discuțiile care s-au desfășurat în cadrul Conferinței pun în evidență în lumină adevărul că numai aplind, cît mai consecvent, prețioasele indicații date de partid, vom putea rezolva problemele ce frîmțită azi lumea scriitoricescă.

După ce a subliniat largă difuziune și înțelegere de care se bucură literatura noastră preocupată de problemele constructorilor socialismului, KOVACS GYÖRGY a spus: „Poporul nostru muncitor — atît clasa muncitoare, cît și țărănimia, precum și intelectua-litatea — simte și este conștient de faptul că cele mai bune creații literare îi aparțin și este foarte firească exigența pe care masele largi o manifestă față de literatura noastră. Este legitimă pretenția de a le pune la dispoziție opere care ogîndesc cu mijloacele artei scriitoricesc realizata vieții lor, care de vin pe zi ce trece tot mai frumoasă”. Releind afirmarea fără precedent a energiilor creatoare pe întreg cuprînsul patriei, nu numai în Capitală ci și în toate regiunile țării, vorbitorul s-a ocupat pe larg de continua dezvoltare a orașului Tg. Mures, de înaltul nivel de civilizație, de înflorirea fără precedent a vieții culturale. După ce a evocat lipsa de orizont, mîșcămîna vieții provinciale în anii dinaintea Eliberării, Kovacs György a remarcat succesele obținute de scriitorii din Tg. Mures, cînd în acest sens numele unor autori bine cunoscuți ca Sîrb Andras, Papp Ferenc, Hajdu Zoltan, Szekely János și alții. Lor s-a adăugat un număr de scriitori tineri de talentați în proces de afirmare (nuevisti Vasile Spălaș și Szeperti Lilla, tinerii poeți Szocs Kálmán și Zee Ghițulescu). „Fiecare scriitor, fiecare poet, reprezintă un glas, o culoare, o destăinure, a unei noi personalități în viața literară a țării noastre. Dar toți scriitorii noștri deopotrivă sînt strîns uniți în hotărîrea lor de a sluji cu devotament, prin creațiile lor, opera de desăvîșire a construcției socialismului în patria noastră. Pe ecranul operelor lor dorim să proiecteze dragostea lor fierbinte față de România socialistă, față de poporul ei”. Pe larg, vorbitorul a arătat caracteristicile specifice, după părerea sa, literaturii noastre contemporane relevînd capacitatea ei de înflorire, umanismul ei profund, devotamentul nemărginit față de cauza socialismului. O bună parte a cuvîntării lui Kovacs György a fost consacrată eoului Declarației din aprilie 1964 a C.C. al P.M.R. în rîndul scriitorilor. Această declarație — a subliniat vorbitorul — „are o importanță istorică în viața poporului nostru. Ea corăpunde întru totul intereselor poporului nostru, ale tuturor țării socialiste frățești, ale tuturor popoarelor iubitoare de pace”.

În încheiere, Kovacs György a mulțumit partidului, conducerii sale și personal tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, „pentru îndrumarea justă și sigură, pentru grijă atentă și plină de căldură, care au contribuit în mod hotărîtor la rezultatele obținute în domeniul creației literare, la înflorirea fără precedent a vieții noastre literare”.

OCTAVIAN NISTOR, secretar al C.C. al U.T.M., a adresat Conferinței pe țară a Scriitorilor un călduros salut din partea Comitetului Central al Uniunii Tineretului Muncitor, a celor peste 2.000.000 de tineri și a întregului tînet din Republica Populară Română. „Conferința dvs. — a spus el — este privită cu viu interes de milioanele de tineri cititori-nașionali și perseverenți ai creației literare”. Vorbitorul a subliniat contribuția literaturii la formarea și dezvoltarea înaltelor trăsături morale caracteristice tineretului: capacitatea de dăruire, setea de cunoaștere, cinstea și demnitatea, răspunderea față de colectivitate, curajul, prietenia, intransigența ideologică, sentimentul patriotizmului socialist. Sîmîmînd asupra aporului generației scriitoricesc afirmate în ultima vreme, vorbitorul a remarcat că mulți tineri scriitori înzestrați cu un talent viguros, se străduiesc să-și perfecționeze mijloacele de expresie și învață cu perseverență din experiența înaintașilor. După ce a caracterizat climatul prielnic în care trăiesc, învață și muncesc tinerii din patria noastră, educați de partid cu dragoste și grijă părintească, Octavian Nistor s-a ocupat de menirea literaturii, ca factor educativ deosebit de important. El a arătat ce anume așteaptă tinerii de la literatură, ce dorim să se cîtească. Preferențele lor se îndreaptă spre „cele cărți care abordează teme actuale”, conflicte reale de larg interes, capabile să dea expresie unor caractere exemplare. În încheiere, vorbitorul a spus: „Tinerii cititori, acești critici spontani și sîrguțoși al valorilor ce le sînt oferite de întregul front scriitoricesc, așteaptă cu încredere izbînzile dvs. viitoare, vă invită cu stimă în mijlocul lor să le cunoașteți tot mai profund preocupările, aspirațiile, cerințele, să scrieți mai multe opere valoroase în care ei să recunoască cu emoție fizionomia morală spirituală a poporului nostru”.

Nu mai puțin profundă cunoaștere a realităților țării, îmbinată cu înnoire permanentă a expresiei artistice, în cele mai bune tradiții ale literaturii noastre — a observat ION ISTRATI — va face din scriitorii noștri niște autentici autori originali cu prestigiu și în afara granițelor — și cu modele literare, nu lecturile recente, nedeajduns asimilate. În acest spirit vorbitorul a precizat că e nevoie de o competență îndrumare a tinerilor scriitori, de o grijă sporită a Uniunii Scriitorilor față de revistele din provincie. Din lași în care lucrează scriitorii vîrstnici ca Otilia Cazimir, George Lesnea, Al. Dima, a plecat o întreagă pleiadă de scriitori tineri, strălucit reprezentată în primul rînd de Nicolae Labis, pleiadă demnă de cele mai bune tradiții culturale, mai îndepărtate în timp sau mai apropiate, ale Iașilor. Pentru a dezvolta aceste prețioase tradiții revista seșeană trebuie să tindă către o înțelegere mai înaltă și un timbru propriu mai distinct print-o muncă perseverentă, existanță a tuturor factorilor competenței. Există pentru aceasta — a conchis el — suficiente forțe scriitoricesc tînere, însușite de dragoste și răspundere față de cititori.

În cuvîntul său, NICHITA STANESCU, a arătat că, mulțumită în primul rînd condițiilor excepționale pe care partidul le creează cu grijă părintească scriitorilor, cea mai tînără generație își vede împlinita aspirația spre o literatură de înalt nivel, profund ancorată în viața adăugîndu-se organic elanului constructiv al patriei noastre. „Sîntem mîndri — a spus vorbitorul — de a contribui împreună cu întreg frontul scriitoricesc la opera mărească de ridicare a României socialiste la un prestigiu cultural pe care ni-l dorim pe măsura marilor succese înregistrate de economia noastră — care obține astăzi realizări impresionante de nivel mondial”. El a subliniat faptul că literatura poate și trebuie să fie eficientă, mereu activă, în procesul de transformare a cunoștințelor, de ogîndire a noulor raporturi ivite în urma transformărilor revoluționare din țara noastră. A fost actual înseamnă a spus vorbitorul — a spus declarativismul lipsit de emoție, înșurubarea stereotipă de obicei rimate sau confecționarea de psihologii false pe datele locurilor comune. Nichita Stănescu a precizat în continuare că după opinia sa nici expresiile epigonice sau mimetice, de orice nivel ar fi ele, nu pot duce la o literatură viabilă, cu un conținut original și de valori durabile. Vorbitorul a insistat asupra faptului că actualitatea trebuie înțeleasă în primul rînd ca forță de transfigurare artistică a datelor realității noastre socialiste, ca profunzime, contemporaneitate și trăită și devenit — gest spontan și profund im-plicit în fenomene. Din această perspectivă poetică el a respins, în poezie, dișeile, formele retorismului steril, ca și excesiva cultivare a vagului, snobismul poetic, abstracțiunile.

În continuare, Nichita Stănescu a vorbit de raporturile care trebuie să existe între scriitorii și a criticat tendința, manifestată uneori în presa literară, de a acorda un tratament înegal producției literare a tinerilor. El a criticat, astfel, faptul că au fost expediate sau chiar ignorate unele volume valoroase.

În altă ordine de probleme, Nichita Stănescu a arătat că tonul violent în dezbateri, generalizat și stăruind irascibilitate și o confuzie de valori dăunătoare unui climat real, favorabil de creație.

Releind succesele criticii și istoriografiei noastre literare, MIHNEA GHEORGHIU a apreciat că referatele propuse dezbaterii Conferinței sînt cuprinzătoare și la obiect. El a combătut, ceea ce a numit „primitivismul bombastic și cel dogmatic”, rod al ignoranței, insistînd asupra întăririi fondului de cultură al scriitorilor și cercetărilor literare, asupra unui orizont cit mai larg de cunoștințe și a temeiniciei pregătirii profesionale. Vorbitorul a pus un deosebit accent pe competența, pe studiu, pe folosirea integrală a marului potențial de propagandă românească în exterior pe care îl reprezintă talentul scriitorilor noștri, patriotismul lor.

„Oricine știe azi — a declarat Mihnea Gheorghiu — că porțile lumii s-au deschis cu mult interes fenomenului românesc. E bine ca această ofensivă necesară de cunoaștere a artei și culturii noastre în arile cele mai largi să se producă masiv și perseverent”.

El a vorbit în continuare despre ecurile culturale românești peste hotare, insistînd asupra sarcinilor ce revin în această direcție unor publicații ca „Revue Roumaine”. Vorbitorul s-a ocupat în același timp și de modul pe care îl deosebit în cunoașterea literaturii de peste hotare revista „Secolul 20”.

Mihnea Gheorghiu a criticat apoi stîlul de muncă al Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor și al președintelui, arînd că organismele statutare n-au funcționat potrivit sarcinilor ce le-au fost trasate la Congresul și Conferința precedentă și că au tolerat manifestarea unor atitudini netovărășesti abuzive, incompatibile cu stîlul de muncă colectiv, recomandată și practicat de partidul nostru.

Abordînd problemele cinematografeii noastre, vorbitorul a propus înfrîmțarea pe lingă Uniunea Scriitorilor a unei secții de creație dedicată filmului. Această, în vederea scoaterii scenariului de film din cercul inițiativilor improvizati împingînd forța dramatică a cinematografeii cu idei și concepții artistice vii, pentru educația estetică și patriotică a milioanele de spectatori din țara noastră.

Mărturisindu-și mîhnirea pentru dispariția cu mult înainte de termen a unor scriitori ca Tudor Vianu, Mihail Ralea și Camil Petrescu, spirite alese, care prin activitatea lor literară și socială, erau capabile să aplice balanța, în suflutele tînere, de partea umanismului, academicianul GEO BOGZA a arătat că scriitorilor români în plină activitate le revine marea răspundere de a duce mai departe tradițiile luminoase ale culturii noastre, stabilite de „atîția patrii și nobili creatori ca Nicolae Bălcescu, Mihail Eminescu, Vasile Pîrvan, prin opere zadăruitoare sau fundamentale”.

Tradiția aceasta a fost continuată și îmbogățită pînă nu de mult de o întreagă pleiadă de scriitori strălucii ca Ibrăileanu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Hortensia Papadat Bengescu, Mihail Ralea, Mateu Caragiale, Lucian Blaga, Eugen Lovinescu, Ion Barbu, Camil Petrescu, Ion Vinea, Tudor Vianu..., dar care, datorită fatalității biologice, au trebuit să se părăsească unul după altul.

„Este drept — a adăugat vorbitorul — că ne e dat să fim martorii unuia dintre cele mai îmbucurătoare și de necrezut fenomene din istoria culturii noastre, fenomen de care nu-i străină grija pe care statul nostru o acordă scriitorilor: să vedem cum Tudor Arghezi adaugă, săptămîna de săptămîna, noi diamante la tezaurul și așa urias, al operei sale; este drept că, deși asaltat de o boală gravă, G. Calinescu nu-și încetă să-și înalte peste noi, capul lui mîndru de letu, de rege al celor mai cutăzătoare, revelatori și fermecătoare asociații de idei; este drept că am citit noi versuri de Alexandru Philippide, concentrate ca acele elixiri minerale sau vegetale din care un singur strop poate da cînd viață, cînd moarte, și că de curînd am avut bucuria să-l achem ca președinte al secției de literatură a Academiei”.

Geo Bogza, trecînd în revistă pe „scriitorii în jurul a saizeci de ani și mai puțin de saizeci, pe cei de cincizeci de ani și mai puțin de cincizeci” a citat printre prozatorii „capabili să intereseze și chiar să pasioneze cititorii pe Zaharia Stancu, Marin Preda, iar după el pe Eugen Barbu și Titus Popovici și alții. Printre poeți, au fost enumerați Mircea Rădulescu, Maria Banuș, Eugen Jebeleanu și „numai la o jumătate de cap de ei cel puțin încă zece”.

Vorbitorul a salutat apoi splindida generație a lui Nicolae Labis, întreaga puzderie de poeți și prozatori afirmați în anul de după eliberare: Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Dumitru Radu Popescu, Nicolae Velea, Fănuș Neagu, Ana Blandiana, Grigore Hagiu, Ilie Constantin, Ion Gheorghe, Ion Alexandru, Marin Sorescu, Ștefan Bănuțescu, Nicolae Breban, Miron Chiropol, Gabriela Melinescu, Adrian Păunescu, Ion Chiriac. „Pe toți aceștia — a spus Geo Bogza —

I-am citit, pe toți aceștia i-am urmărit cu un interes și dragoste pe care nu cred că-și pot da seama și fiecare dintre ei a făcut, cel puțin odată, să-mi bată înima mai tare, cînd nu-mi amplit de-a dreptul de entuziasm. Din ei, și din cei ce vor veni lingă ei, vor putea ieși, dacă vor fi serioși, dacă nu se vor pierde pe drum, dacă li se va deschide calea spre vaste orizonturi intelectuale, dacă vor scrie la cincizeci de ani așa cum au promis la douăzeci — și aici e toată problema! — marii scriitori, care să facă cinste culturii noastre în orice vii”.

Pentru ca toți acești scriitori să se formeze într-un climat cît mai favorabil, pentru ca valoarea lor să fie stabilită după criteriul obiectiv, Geo Bogza a insistat să se frînture executivul birocratism la care a ajuns Uniunea Scriitorilor.

În continuare, Geo Bogza a criticat pe fostul președinte al Uniunii, care uzînd de autoritatea sa administrativă a căutat să urcă mai mult dect s-ar fi convenit scara ierarhiei literare, împingînd în umbră pe ceilalți scriitori și stîindu-se pe sine în preajma marilor valori naționale. Vorbitorul a atras atenția asupra necesităților imperioase de a se stabili un criteriu cît mai obiectiv de apreciere a valorilor, neinfluențat de ierarhia administrativă a Uniunii, și a necesității de a se veghea ca în viitor nimeni să numai poată repeta procedeele fostului președinte.

După ce a arătat că marea satisfacție fostului și vieții sale este de a-și da cu conducătorii grevei de la Grivița „cei pentru care înima mea a sîngerat pe cînd lanțurile le rodeau gleznă și încheietura mîinii”, conducătorii de azi al întregului nostru popor, Geo Bogza a spus ca o concluzie a cuvîntării sale: „Dacă vrem să dăruim în adevăr poporului nostru opere de valoare, dacă să rămînem în multe privințe, cum am fost la începutul tineretului nostru, ni-vi și plini de candoare, străini de orice ideie de parvenire, străini de orice afirmare a personalității noastre, altfel decît prin stîmă sinceră a cititorilor”.

Luînd cuvîntul în numele Uniunii Compozitorilor din Republica Populară Română TUDOR CIORTEA a salutat în primul rînd Conferința pe țară a scriitorilor. „Ceea ce năzum să exprimăm, unii și alții — a spus el — se înscrie în aceeași zonă de probleme, în același climat de dorințe, de simțiri, de viziuni asupra viitorului nostru strălucit”. Deși mijloacele noastre artistice diferă atît de mult, ceea ce rămîne în străfund, separat de impresiile exotice și decantat, este același metal nobil din care ne străduim să călim împreună și de atîta timp — tezaurul culturii românești”.

Vorbitorul a relevat sorginta folclorică comună a celor două arte, sugestiile reciproce pe care ele și le oferă, cazurile alt de frecvente în care cuvîntul și melodia își îngemăneză puterile evocatoare în sinteze perene. Reamintînd exemplul unor predecesori iluștri sau al unor reputați compozitori contemporani (George Enescu, Mihail Jora) care au confirmat strălucit prin creația lor posibilitățile largi pe care le oferă colaborarea intimă dintre muzică și literatură, Tudor Ciortea a pledat, pentru o mai strînsă cooperare între cele două arte, pentru progresul lor simultan.

„Vă urmărim, pas cu pas, strădaniile — a spus în încheiere vorbitorul — drumurile noastre mergînd paralel. Problemele pe care, în mod firesc, le implică mersul înainte al artelor, le abordăm și deopotrivă cu frumusețe și înțelegere în care cuvîntul și melodia își îngemăneză puterile evocatoare în sinteze perene. Reamintînd exemplul unor predecesori iluștri sau al unor reputați compozitori contemporani (George Enescu, Mihail Jora) care au confirmat strălucit prin creația lor posibilitățile largi pe care le oferă colaborarea intimă dintre muzică și literatură, Tudor Ciortea a pledat, pentru o mai strînsă cooperare între cele două arte, pentru progresul lor simultan.

„Vă urmărim, pas cu pas, strădaniile — a spus în încheiere vorbitorul — drumurile noastre mergînd paralel. Problemele pe care, în mod firesc, le implică mersul înainte al artelor, le abordăm și deopotrivă cu frumusețe și înțelegere în care cuvîntul și melodia își îngemăneză puterile evocatoare în sinteze perene. Reamintînd exemplul unor predecesori iluștri sau al unor reputați compozitori contemporani (George Enescu, Mihail Jora) care au confirmat strălucit prin creația lor posibilitățile largi pe care le oferă colaborarea intimă dintre muzică și literatură, Tudor Ciortea a pledat, pentru o mai strînsă cooperare între cele două arte, pentru progresul lor simultan.

Generația de tineri scriitori, numită și generația lui 23 August, din care face parte și el, a afirmat FĂNUȘ NEAGU, se simte dator în cel mai înalt grad să transmită în cărțile sale pulsul fierbinte al cotidianului social, imaginea anilor cei mai frîmțanți, cei mai vii și cei mai plini de înedit din istoria țării. Crescuți și educați de partid — a spus el — în spiritul celei mai profunde gîndiri — învățătura marxist-leninistă — al dragostei nemărginite față de țară și poporul nostru ne considerăm urmașii tuturor luptătorilor și triumfătorilor pe care i-a dat acest pămînt, precum ne considerăm și moștenitorii marilor tradiții umaniste ale lumii. Inscrisurile civilizației noastre artistice sînt demult cunoscute și demult intrate în veșnicie și ele se numesc „Miorița”, „Toma Alimoș”, Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi, Blaga. La succesele reputeate în cele două decenii de proza noastră datorită unor scriitori ca Zaharia Stancu, George Călinescu, Geo Bogza, Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici — a adăugat Fănuș Neagu —

proza tinerilor își aduce contribuția sub-stanțială, diversificînd peisajul literaturii noi. În marea înaltă a exigențe ale contemporaneității, trebuie să luptăm cu toată încrederea producțiilor terne, trebuie să dăm cititorilor din țară și de peste hotare o imagine concludentă a succesorilor frontului nostru literar — a spus el. Toamna de aceea s-a declarat în dezacord cu modul cum se întocmesc unele antologii în proză și poezie traduse în limbi străine, și a citat numeroase nume de tineri scriitori care ar fi putut figura în ele și prezenta cu succes literatura noastră peste hotare.

În continuare, vorbitorul s-a ocupat de răspunderea criticilor literare, insistînd asupra faptului că ea trebuie să fie mai activă în spiritul unei adevărate valori, să nu stălească criteriul rigid de selecție numai în cazul autorilor tineri, promovînd în același timp, cu elegii ferocitate, scrierile nu totdeauna izbutite. Fănuș Neagu a criticat tendințele de a se edita preferențial cărțile unor autori în preajma altora și în acest sens s-a referit la munca lui Aurel Mihală, ca președinte al Consiliului Editorilor. Fănuș Neagu s-a declarat de acord cu vorbitorii care au condamnat atitudinile sectare și birocratice ale conducerii Uniunii în munca cu scriitorii. În încheiere, el și-a exprimat convingerea că tînăra generație de creatori va depune toate eforturile pentru a ridica literatura noastră la înălțimea succesorilor cîștigați sub conducerea partidului, de întregul popor, în toate domeniile de activitate.

În intervenția sa dedicată definirii momentului literar contemporan, POP SIMION s-a oprit asupra valorilor multiple ale procesului de creație care-l solicită pe scriitor și pe cititor pas cu ritmul emancipării oamenilor și al prafacției social-economice rapide, al dezvoltării noi conștințe, al mutațiilor continue ce se petrec în psihologia colectivității etc., mutații impuse de însăși viața în mișcare, de noile realități, de modul înțeles și cumpănit cu care partidul conduce țara cu mîna sigură pe drumul socializmului. Vorbitorul s-a referit apoi la Manifestul Frontului Democratice Populare pe care îl consideră o expresie limpede, inspirată și sobră a spiritului în care se muncete și se gîndește azi în România, un exemplu concludent al climatului de optimism și creație specific vieții noastre, o concretizare a caracterului profund democratic de masă, pe care îl are la noi puterea de stat, un simbol al deplinei unități între partid și popor, al relațiilor comuniste care se stabilesc între oameni. În continuare, Pop Simion a spus: „Noi scriitorii, reprezentanți spirituali ai acestui popor, sîntem partizani entuziaști ai acestui gen de a muncii și a gîndii, promovatorii acestui climat creator, sîntem propagandisti ai acestei puteri de stat și ai acestei unități între partid și popor, și scriem cu plăcere despre acele relații comuniste care se stabilesc între oameni”.

Occupîndu-se apoi de unele probleme privind activitatea tinerilor scriitori, Pop Simion, a relevat responsabilitatea lor în frontul comun al tuturor generațiilor, însemnătatea pe care o au temeinica pregătire profesională, profunda și continua cunoaștere a vieții cași o necontenită aspirație spre însușirea verităților valorice etice. În această ordine de idei, Pop Simion a făcut unele sugestii concrete conjugîndu-le cu ideea formulată astfel: „Foarte mult din această sală se gîtuie înțelegerea și conștința și unei noi fără motiv, niște privilegii alți-vrești și al plentudinii forțelor. Poate ar fi bine ca acest privilegiu să-l preschimbăm într-un acut sentiment al răspunderii, cu atît mai mult cu cît tineretea de care vorbesc este antrenată de pe acum, încă din stadiul formării sale, în

CONFERINȚA PE ȚARĂ A UNIUNII SCRITORILOR RELATAREA DISCUȚIILOR

angrenajul vast al vieții literare, alături de toate generațiile de scriitori, cu care formează un corp unitar, frontal unit al literaturii actuale".

Pop Simion s-a ocupat apoi de multiple aspecte din activitatea Uniunii Scriitorilor, printre care unele privind greseli grave care au dăunat mult dezvoltării vieții literare. Conducerea noastră a operat la Uniunii, a spus vorbitorul, s-a dovedit prin ea puțin în a coordona activitatea organizațiilor Uniunii și prin responsabilitate față de Comitetul și de stimularea inițiativă tuturor, ceea ce l-a usurat președintele Uniunii să promoveze acest stil personal, subiectivist de a lucra de care au amintit mai toți vorbitorii și de prinderea de a lua hotărâri de unul singur, ignorând Biroul și Comitetul". În încheiere, Pop Simion a analizat unele aspecte ale polemicii purtate în presa literară, cerind dispunerii un ton ponderat și o înaltă principialitate.

"Devăral nu trebuie să aibă stridente, să ție; el se poate manifesta efectiv în ceea ce donotele verificării practice, ale cinstei, ale modestiei, simplității, trăsăturii morale, către care tindem ca oameni și ca scriitori chemați să acționăm asupra conștiințelor omenești".

AL. OPREA a început prin a sublinia că dezvoltarea noii noastre societăți a dus la încheierea unor tipologii umane originale, nemișinate pînă acum în viața țării.

În prezent, avem în urma noastră nu numai 20 de ani, ci o întreagă epocă, o istorie furtunoasă, bogată în infăptuiri fără precedent, precum și o perspectivă bogată amplă asupra luptelor care au precedat realizările actuale și pe care o oferă documentele partidului, pline de curaj principial și de clarviziune.

Dacă vom ține seama de climatul stimulilor creat prin grija partidului, de experiența dobândită de literatura noastră — care și-a făcut demeritele pe un fond clasic de operă — și vorbitorul ne vom da seama că în prezent ne aflăm în perioada cea mai propice actului creator, în anotimpul marilor realizări ale culturii românești".

În cuplindu-se apoi de unele aspecte din creația poetică a tinerilor, Al. Oprea a subliniat continuitatea care există între activitatea celor mai tineri poeți și experiența poeziei noastre realist-socialiste, formată și dezvoltată în anii de după 23 August, 1964. Citind numele Anei Blandiana, al lui Ion Gheorghe, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Adrian Păunescu — el a arătat că poezia acestora (în ce are ea mai valoros) aduce mărturia individuală și colectivă a adevărului lor sincer și profunde la cele mai bune realizări ale poeziei noastre contemporane.

În același timp, a subliniat Al. Oprea, ar fi greșit dacă nu am vedea și slăbiciunile care există la poezii tineri, slăbiciuni care se cer tălmăcite în termeni adevărați și fără nici o exagerare. În focal polemicii îndreptățite cu o serie de scheme, unii tineri ajung, repudind manierele învechite, să subaprecieze și astfel teme de mare interes, îngustându-și astfel orizontul problematic. Asistăm adesea, a adăugat vorbitorul, la absolutizarea unor căutări în domeniul formei sau chiar la subiectivizarea unor probleme de conținut. Efortul de asimilare poetică a conținutului complex al realității, aspirația către o elită mai mare cuprinderea și puterea de comunicare a sentimentelor, omului contemporan e necesar să stea în mai mare măsură decât pînă acum în atenția criticii literare. Vorbitorul a criticat unele manifestări de snobism ale criticii care au făcut ca într-o seamă de studii de generalizare privind poezia românească de după 23 August să se comită mutilări, amputându-se, prin ignorare, la o serie de poeți, tocmă creațiile lor care mătură și crezuri înalte, cetăstest.

"Este cazul — a spus în continuare vorbitorul — să amintim un adevăr cunoscut în estetica marxist-leninistă, potrivit căruia pot exista poeți care să se exprime pe ei înșiși, dar pot exista și poeți care, exprimându-se pe ei înșiși, să exprime în același timp sentimentele și gândirea unui întreg popor. Ultimele sînt unele realizări de sine în sine, iar acestea din urmă sunt cele care sînt necesare și necesare să stea în mai mare măsură decât pînă acum în atenția criticii literare. Vorbitorul a criticat unele manifestări de snobism ale criticii care au făcut ca într-o seamă de studii de generalizare privind poezia românească de după 23 August să se comită mutilări, amputându-se, prin ignorare, la o serie de poeți, tocmă creațiile lor care mătură și crezuri înalte, cetăstest.

"Este cazul — a spus în continuare vorbitorul — să amintim un adevăr cunoscut în estetica marxist-leninistă, potrivit căruia pot exista poeți care să se exprime pe ei înșiși, dar pot exista și poeți care, exprimându-se pe ei înșiși, să exprime în același timp sentimentele și gândirea unui întreg popor. Ultimele sînt unele realizări de sine în sine, iar acestea din urmă sunt cele care sînt necesare și necesare să stea în mai mare măsură decât pînă acum în atenția criticii literare. Vorbitorul a criticat unele manifestări de snobism ale criticii care au făcut ca într-o seamă de studii de generalizare privind poezia românească de după 23 August să se comită mutilări, amputându-se, prin ignorare, la o serie de poeți, tocmă creațiile lor care mătură și crezuri înalte, cetăstest.

În continuare, vorbitorul a arătat că unele probleme de conținut în literatura noastră, ca parte integrantă a cauzelor noastre, a clasei muncitoare și simte firesc împinsă să valideze cu precădere zestrea profundă a poeziei românești revoluționare, patriotice, care ne ajută la înțelegerea sufletului poporului, la exprimarea lui".

În continuare, vorbitorul a arătat că unele probleme de conținut în literatura noastră, ca parte integrantă a cauzelor noastre, a clasei muncitoare și simte firesc împinsă să valideze cu precădere zestrea profundă a poeziei românești revoluționare, patriotice, care ne ajută la înțelegerea sufletului poporului, la exprimarea lui".

După ce s-a declarat de acord cu cei care, pe bună dreptate, pledează pentru un ton tovarășesc în discuțiile literare și resping etichetările brutale la adresa confracților, Al. Oprea a adăugat: „Aș vrea să spun însă că în același timp sint totuși împotriva acelora care, respingând vehemența tonului tăios pledează în fond pentru o mișcare creștină, pentru un spirit de „înfrățire" care practic incurajează climatul călduț, mediocritatea și impostura. Violența pamfletară, căci ne vorbim despre realitatea vechi utilizată de poezia veche. De acord. Dar să mi se permită să spun că și lipsa de curaj și de sinceritate în aprecierea operelor confracților constituie procedee tot atât de vechi și în egală măsură contravin regulilor moralei comuniste".

În cuvîntul său, MARIN PREDĂ s-a referit la două categorii de probleme, unele privind proza noastră și creația literară în genere, altele — activitatea Uniunii Scriitorilor. Proza românească de astăzi — a observat el — descrie o realitate istorică imposibil de confundată și ea a izbutit în bună măsură să se fixeze în solul național și să se maturizeze odată cu realitățile socialiste. Procesul acesta trebuie să se desfășoare pînă la capăt în cele mai bune condiții, și în acest sens, a spus Marin Predă, a atras atenția asupra unei probleme pe care o consideră de importanță vitală: „Problema pentru noi nu se mai pune cu privire la ce scriem, ci după părerea mea ea constă în căutarea unor formule proprii care să facă posibilă acea sinteză rară dar căutătoarea deosebită de generoasă de literați din culturile mari în care experiența unică a scriitorului se confundă cu un sau cele câteva teme care domină peisajul spiritual al timpului său". În continuare, vorbitorul și-a expus punctul de vedere privind posibilitatea realizării acestuia. După părerea sa, proza noastră contemporană are de făcut saltul de la fresca socială în care temele principale au în vedere relația dintre om și istorie și actual lui creator în vederea construirii socialismului, frescă în care experiența unică și talentul specific al autorului nu-și pun pe deplin pecetea asupra evenimentelor descrise și în creșterea pe care o poate concentra (care bineînțeles că nu exclude fresca de mare întindere) în care temele acestea se păstrează și se diversifică și apar colorate puternic și însoțite de semnificații inedite, originale și autentice prin limitarea descrierii la cunoașterea și experiența scriitorului și eliminarea literaturizării și a invenției de raporturi și probleme exterioare cunoașterii scriitorului.

Concentrarea tuturor forțelor creatoare în această direcție presupune înainte de toate — a precizat Marin Predă — cristalizarea eforturilor menite să realizeze o idee comună, prin aportul convergent al tuturor: „Pentru ca o literatură să facă o trecere calitativă de la o fază la alta, ea trebuie să iasă în primul rînd în urmă o multitudine de prejudecăți și apoi să-și înfrondeze bineînțelese forțele în vederea unui efort care să fie în orice caz unitar".

În continuare, Marin Predă a arătat că consideră el că sint mijloacele cele mai potrivite pentru a realiza, în cuprinsul literaturii naționale, în substanță e mai profundă, condiția universalității, dînd aici exemplul literaturii comuniste.

temporane italiene care, indiferent de mărimea talentelor și dincolo de varietatea manifestărilor sale, a izbutit să intereseze lumea prin prezentarea nici idilică, nici negativistă, a unor realități specifice.

Faptul — a spus vorbitorul — ar merita să fie un subiect de reflecție pentru noi, fiindcă dacă în trecut vechile regimuri nu se interesau de cultură și marii noștri scriitori n-au fost sprîjinii să-și afirme valoarea în ochii lumii, astăzi situația e radical schimbată și regimul nostru socialist își face un punct de onoare din sprîjinirea artei și literaturii. O literatură diversă, oglindind mai profund și mai variat frîntăturile și transformările impresionante prin care trece țara noastră ar interesa întreaga lume. Unii dintre noi însă — a remarcat Marin Predă — nu se gîndesc îndeajuns la acest lucru și efortul nostru deși este mare nu este totuși destul de unitar. Ajuns aici, el a criticat atitudinile unor confracți care după părerea sa „nu-și dau seama că numai un efort unitar ne poate face marii scriitori și cu un succes al unuia, nu-l micșorează pe al altuia, ci, dimpotrivă, îl potențează sau îl netezește drumul pentru a se afirma la rîndul său".

A doua parte a cuvîntării lui Marin Predă a constituit-o observațiile privind activitatea Uniunii Scriitorilor. În ultimii trei ani și ambianța vieții literare. La acest capitol, au fost incluse considerații referitoare la etica scriitorului. După părerea vorbitorului, aceste aspecte sînt strîns legate de sfera problemelor mai generale ale dezvoltării literaturii. El a pledat stăruitor pentru respectarea necondiționată a legilor etice, scrisă sau nescrisă, proprii profesiunii de scriitor și în afara cărora aceasta nu se poate exercita. Consecințele denaturării acestor norme comune nu pot fi decît dăunătoare.

Trecînd la sfera practicii literare, Marin Predă a relevat în spirit critic un caz tipic de asemenea încălcare a normelor etice — scriitoricești, rezultată din disproporționalitate a conștiinței de sine". În acest plan, vorbitorul s-a referit la activitatea președintelui Uniunii Scriitorilor. Într-o primă fază el s-a complăcut în atmosfera unor elogii cu mult peste valoarea reală a opere sale, pentru ca apoi să se obișnuască cu ele, să manifeste o totală lipsă de simț autocritic iar în cele din urmă să se folosească abuziv de funcția sa de conducere pentru a face dificultăți aceluia care nu-i aduceau desule elogiuri sau refuzau să-i recunoască o autoritate supremă.

În încheierea cuvîntării sale, Marin Predă a spus: „Viitorul comitet și birou de conducere vor trebui să restabilească pe deplin normele statornice și morale de conducere a Uniunii Scriitorilor, așa cum totdeauna ne-a cerut partidul. Sarcinile trasate de partid literaturii în această perioadă de intensă dezvoltare, de mobilizarea a tuturor energilor creatoare ale poporului nostru pentru desăvîrșirea construcției socialiste, sarcini ce însoțesc tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej ni le-a expus și nuanțat în două prelegeri memorabile, au crescut odată cu înfîșurările marile transformări ale conștiințelor și exigența față de noi înșine trebuie de asemenea să sporească și ea".

CORNELIU LEU s-a ocupat cu precădere de activitatea ceneclor și cercurilor literare, subliniînd rolul lor important în munca de îndrumare și de formare a debutanților și a celor mai tineri scriitori. Amintînd condițiile deosebite create de statul nostru pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor talenților, vorbitorul s-a referit apoi la grija și interesul pe care trebuie să-l manifeste scriitorii de prestigiu, cu experiența literară îndelungată, față de cei ce încep ucenicia literară. Cu acest prilej el a adus un omagiu memoriei poetului Mihai Dragomir care a fost un înflăcărător educator al debutanților în arta scrisului. El a subliniat, de asemenea, rolul important ce-î revine redacției „Lucaferului", precum și succesele pe care redacția le-a obținut în depistarea, îndrumarea și publicarea multor debutanți talentați.

Efervescenta creatoare a tinerilor, a spus vorbitorul, este un fenomen specific societății noastre, ea constituie un rezultat al revoluției culturale impulsionate inițiat și condusă de partid. Numai așa poate fi explicată aria tot mai întinsă a creației, apariția, în toate regiunile țării, a unor talente viguroase care vin să împulseze continuu forțele frontului nostru literar. Creșterea lor impune o permanentă îmbunătățire a muncii comisiilor de îndrumare, o reprofiliere a lor pentru a putea fi în pas cu cerințele actuale, pentru a cuprinde întregul fenomen atât de complex și de delicat al creșterii tinerelor cadre de scriitori. Corneliu Leu a făcut o serie de propuneri în acest sens care ar trebui să angajeze nu numai Uniunea și Institutul său U.T.M., sindicatele și asociațiile culturale.

În încheiere Corneliu Leu s-a referit la Culegerile literare regionale, la consfățuirile și conferințele regionale, sau interregionale ale ceneclorilor literare, care au demonstrat încă o dată interesul crescînd al maselor pentru literatura noastră nouă, forțele inepuzabile pe care poporul le oferă cu dărmice culturi noastre socialiste.

EUGEN JEBELEANU și-a început cuvîntul evocînd momente din perioada constituirii Uniunii Scriitorilor în anii imediat următori de după 23 August. „De atunci", a spus el, au trecut două decenii. Ne aflăm într-o țară nouă, prosperă, care poartă din fiecareu oricî — pe merit însă. O țară în care partidul și-a considerat pe scriitorii drept „ajutătoare de nădejde" și în care cuvîntul scriitorului are o rezonanță pe care niciodată altădată n-a avut-o". Eugen Jelebeanu a evidențiat apoi eflorescența neobișnuită pe care o cunoșcut-o în ultimii 5-6 ani talentele tinere, afirmarea lor impetuoasă prin numeroase opere de valoare care aduc un aer proaspăt în viața literară. „Ceea ce as vrea să mărturisesc", a spus el, este satisfacția pe care o încercăm ochii și inima, înfrînd în această sală atîția tineri plini de talent și demnitate, ale căror priviri scrutăază cu atîta încredere și îndreptățire viitorul. O recoltă splendidă. Sintem acum o mică armată pasnică". Vorbînd apoi despre stilul de muncă din cadrul conducerii Uniunii Scriitorilor, criticînd spiritul sectar, tendințele egocentrice și unilateralile ale președintelui, Eugen Jelebeanu a arătat că aceste manifestări au constituit una din „cauzele care au împiedicat ecloziunea și cum multor talente, apariția și mai multor creații".

Eugen Jelebeanu a criticat, aducînd numeroase exemple concrete, tendința președintelui de a-și supraevalua opera, aspect evident și în culegerile de poezie apărute la noi sau peste hotare, în antologii, enciclopedii, manuale etc., unde Mihai Beniuc ocupa un spațiu și o atenție disproporționată în raport cu opera celorlalți scriitori.

Asemenea tendințe de autoritarism și muncă sectară, a arătat în continuare vorbitorul, puteau fi în mare măsură înfrînte sau măcar temperate dacă Biroul Uniunii și, desigur, și Comitetul ar fi adoptat o atitudine activă, fermă, neconcesivă — lucru care nu s-a întimplat, din păcate, decît în mică măsură.

O mare parte a cuvîntului său, Eugen Jelebeanu a consacrat-o problemei reconsiderării literaturii dintre cele două războaie. Subliniînd efectele fcutuale ale politici adoptate de partid în domeniul culturii, al prelucrării mosterilor artistice lăstate de înaintași, vorbitorul a spus: „Incă o dată partidul dovedește că nimic din ceea ce a îmbogățit literatura noastră, din ceea ce mai poate fi studiat, cu interes și cu foză, nu a fost trecut la război uitării". Arătînd că în ultimii ani în acest domeniu s-au realizat progrese însemnate, vorbitorul a accentuat asupra necesității ca munca de revalorificare critică să se facă în spirit științific, cu toată grija pentru a nu se eluda complexitatea problemelor. Eugen Jelebeanu a dat apoi bogate sugestii de autori care ar putea sta, în mai mare măsură decît pînă acum, în atenția criticii și istoriografiei literare.

Analizînd materialele prezentate la Conferința noastră, și mai ales cele mai potrivite pentru a realiza, în cuprinsul literaturii naționale, în substanță e mai profundă, condiția universalității, dînd aici exemplul literaturii comuniste.

suficient. El a adus unele critici Dării de seamă plene cu nu reflectă întreaga bogăție a mîscării de idei, din această perioadă și nu scoate pregnant în relief caracterul predominant actual, al lucrurilor apărute, exigența sporită a cititorilor față de realizarea artistică, diversitatea peisajului nostru literar actual și preocuparea insistentă pentru inovația artistică. Vorbitorul a obiectat, în acest context, la unele „poezii" — ca nu relevă cîștigurile importante realizate de proza română contemporană atît în ce privește cuprinderea temelor de actualitate, cit și în ce privește analiza în profunzime a fenomenelor sesizate de scriitori. El „a referit, în continuare, la o serie de lipsuri manifestate în conducerea Uniunii Scriitorilor și îndeosebi în activitatea președintelui, lipsuri care își au izvorul în modul defectuos în care a muncit Biroul Uniunii, parte din vină revenind și acelor critici literari care au adus elogii exagerate operei lui Mihai Beniuc. Părerea mea, a spus Ion Lăncrănjan, este că în acest răstimp și nu mă refer numai la perioada dintre cele două Conferințe fiindcă fenomenul literar nu poate fi rupt în etape atît de scurte — în proză și în general în literatură s-a produs o simțitoare înviorare. Există căutări bogate, preocupări mai intense în ceea ce privește măiestria literară, un climat de efervescentă creatoare care trebuie fructificat. Sint de acord, a spus el, cu acel tovarăș care a subliniat că nu se poate realiza ceva cu adevărat valoros în domeniul creației decît prin efortul comun, conjung al tuturor scriitorilor.

În continuare, acestel idei Ion Lăncrănjan a vorbit despre unitatea generațiilor care alcătuiesc frontul nostru literar. În munca practică, în redacții și edituri, a arătat el, ai să găsești și tineri și oameni mai vîrstnici muncind împreună; în paginile revistelor se întîlesc și oameni foarte tineri și scriitori în vîrstă. Este folositor ca tinerii să fie educați în spiritul conlucrării și colaborării armonioase, spre binele literaturii. Avem o promoție bogată de talente tinere și problema principală care se pune înaintea lor este ca ei să scrie cît mai mult și cît mai bine.

Cuvîntul ultim — a adăugat Ion Lăncrănjan — se cuvîne să-î dăm todatuna creației literare. „Acesta să fie principialul cîmp de întrecere, aici ar fi bine să se încruceze mai des și cu mai multă patimă spadele, pentru înnoiri și pentru îmbunătățiri efective, pentru realizarea unui număr cît mai mare de lucrări valoroase, demne de epoca pe care o trăim". Vorbitorul s-a referit apoi la tineretea generațiilor de scriitori, și încheind, a arătat că „tineri și vîrstnici, maeștrii încecați ai cuvîntului sau însoțitori debutații, scriitorii sînt unii în efortul comun pentru realizarea unei literaturi valoroase".

Scotînd în evidență succesele poezilor și prozatorilor noștri, MARIA BANUȘ a menționat că literatura română se află într-o etapă fecundă și dezvoltată ei, la intersecția unor realizări care sînt dar un mare impuls. Primul factor la care s-a referit vorbitoarea și în care a văzut explicația avîntului actual al literelor românești, este înflorirea economiei, industriei și culturii țării, sub înțeleapta conducere a partidului.

Maria Banuș a arătat că literatura noastră în etapa actuală, se caracterizează prin o vitalitate încreșcată, aliată cu maturitatea gândirii artistice, cu proșpețimea expresiei, cu sentimentul viu al libertății și bucuriei de a trăi.

Conștientă de realizările ei de pînă acum, depășind faza primelor experiențe, literatura română de după 23 August ia act de perspectivele ei largi, privește în urmă și împrejur mai selectiv și cuprinzător totodată, valorile trecutului și prezentului.

Maria Banuș a stăruit asupra condițiilor optime puse la dispoziția scriitorilor și artiștilor din țara noastră de regimul democrat-popular, condiții materiale care asigură liniștea și puterea de creație.

Vorbitoarea s-a referit apoi la atmosfera care a domnit în ultimul timp la Uniune, criticînd climatul nesănătos creat de unii membri din conducere, datorită subiectivismului președintelui, precum și al unor atitudini necorespunzătoare pe care le-au manifestat față de scriitori anumiți membri ai Biroului. Ea a insistat asupra faptului că acest climat nu a izbutit să înăbușe forțele vii, spiritul de colegialitate.

Vrem să domnească între noi acel climat prieten de colegialitate, care însoțește Maria Banuș — de lucrători și cot, care să ne ajute să dăm cîrm de o frumoasă tinută artistică și morală poporului nostru și umanității.

Din partea conducerii Ministerului Învățămîntului, a membrilor corpului didactic, al studenților elevilor, JEAN LIVESCU, adjunct al ministrului Învățămîntului, a adresat un călduros salu lucrătorilor Conferinței pe țară a scriitorilor. „Conferința dvs., — a spus el — constituie un eveniment de seamă în viața culturală a țării noastre, ea trezește un legitim interes în rîndul tuturor oamenilor muncii, care vād în bilanțul realizărilor frontului scriitoricesc unul din numeroasele și marile succese obținute de poporul nostru sub conducerea partidului în cei douăzeci de ani de la Eliberare".

Vorbitorul s-a referit, printre altele, la importanța deosebită pe care literatura o are în procesul de formare a conștiinței tinerii generații, stimulîndu-le din punct de vedere etic, orientînd în direcția activității și a creației, stimulînd disponibilitățile adolescente în sensul gândirii generoase și al acului temerar, a participării entuziaste la opera de edificare a socialismului. În continuare, tov. Jean Livescu s-a ocupat de diferitele aspecte ale predării și receptivității literaturii române și universale la nivelul școlilor medii și la cel universitar, ale redacțiilor programelor și manualelor, ale clarificării unor noțiuni și capitole încă controversate de teorie și istorie literară, de problema canteclorilor mai strîmbe — care prilejuiesc nostalgie și o mai vie conștiință a responsabilităților unora și dorința de emulație altora — dintre scriitori și tineri.

PAUL GEORGESCU a amintit la începutul cuvîntului său, teza leninistă a celor două culturi. Luptînd deopotrivă împotriva deformării dogmatice, sociologice-vulgare, cit și a preluării necritice, în bloc, istoria literară îndrumată de partid a reușit să contribuie la înțelegerea și cunoașterea valorilor trecutului. Vorbitorul a arătat cum au fost aplicate aceste principii în realizările ultimilor ani, — care au constituit, după opinia sa — perioada cea mai fertilă pentru critică și istoriografie literară. Numeroase monografii și studii competente apărute, se datorează aproape tuturor criticilor noștri, antrenat în munca de cercetare și valorificare a mosterilor literare. În acest sens, Paul Georgescu a citat ca un prodigios exemplu, activitatea lui G. Călinescu. În clipa de față — a adăugat Paul Georgescu — sarcina primordială a presei literare este extinderea discuțiilor „trecerea, în mai mare măsură, de la monologii paralele la discuții" care să evidențieze varietatea opiniilor. În nici un caz, însă, a cerut el, să nu se tolereze recrudescența nepriincialității, a spiritului inșinuant — care mai caracterizează unele intervenții, note și polemici din presa literară.

Vorbitorul a criticat conducerea Uniunii Scriitorilor pentru că nu a curmat cu toată hotărîrea asemenea practici generatoare de frîntură în afara eticii comuniste. Cu privire la munca Uniunii Scriitorilor vorbitorul a fost în consensul celor care au obiectat conducerii, sectarism, instaurarea unei atmosfere stagnante și a dezaprobat metodele administrative aplicate în viața literară. În încheiere, el s-a referit la oportunitatea unor studii temeinice, de un ridicat nivel teoretic, care să demonstreze cu mijloacele esteticii marxist-leniniste, superioritatea modului nostru de gîndire, deschizînd căi largi și sigure artei revoluționare. Condițiile excelente care ni s-au creat pentru a scrie o literatură mare arată încrederea pe care ne-o acordă partidul și poporul român. Să ne gîndim însă încredere, înfrîndînd cu energie tot ce a frînat dezvoltarea impetuoasă a creației. În desfășurarea revoluției socialiste, nu numai eroii noștri, ci și noi înșine avem posibilitatea și datorita de a ne desăvîrși.

La începutul intervenției sale, tov. LETAY LAJOS a subliniat că datorită minunatelor condiții create de partid, prefacerilor înnoitoare pe care ce socialismlul le-a stimulul pretutînde, viața literară pulsează astăzi egal pe tot întinsul patriei. Arătînd că emanciparea tuturor regiunilor țării în toate sectoarele de activitate materială și spirituală, deci, și în cel literar, antrenarea lor în impetuoasă întrecere pentru mai bine în care e angajat, în momentul actual, înregul nostru popor, reprezintă unul din aspectele cele mai spectaculoase, dar și cele mai adînci, ale miracolului românesc, urmăriți cu atîta umire în lume, vorbitorul a spus: „Azi, scriitorilor din orășele situate în provincie — provincie în înțelesul pur geografic al cuvîntului — li se deschid exact aceleași perspective ca și celor din capitală. Perspectiva, orizontul nu pot fi măsurate, desigur, în kilometri, metri și milimetri, dar de la Cluj, Iași, Craiova sau Constanța este exact aceeași distanță pînă la inima oamenilor ca din orice alt punct geografic al țării, unde trăiește un adevărat poet". După ce a relevat preocuparea din ce în ce mai susținută a vîrstnicilor bucurîndu-se de a ofîndii cît mai vari și mai exact tendințele și căutările ce caracterizează literatura de limbă maghiară din țara noastră, Letay Lajos a semnalat apariția unei noi promoții deosebit de înzestrate de poeți și prozatori din care fac parte printre alții, Szilágyi István, Jamesik Pal, Szabo Zoltan.

În partea finală a cuvîntării sale, Letay Lajos a arătat că scootește întru totul îndreptățite critice ce au fost aduse stilului de muncă sectar al președintelui Uniunii.

EUGEN SIMION a arătat, la începutul cuvîntării sale, că perioada dintre cele două Conferințe corespunde perioadei de afirmare a unei generații de scriitori care a evoluat în chip surprinzător. Aceștia, a subliniat vorbitorul, condusi și îndrumați de partid, urmînd îndrumările lumineoase din cuvîntările tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej se străduiesc, alături de generațiile mai vîrstnice, să lărgească sfera literaturii noastre actuale, să înnoiască și să îmbogățească conținutul ei umanist, să descopere și să traducă estetice drame, mutații din conștiință, modificări afective și spirituale pe care le cunoaște omul contemporan, în procesul construcției noi civilizării socialiste. Avînd un sîmătos dispreț față de șabloane, tinerii scriitori fac, după părerea vorbitorului, eforturi de a dezvolta și alte laturi ale tradiției noastre literare (s-a referit îndeosebi la poeții), pe nedrept — ignorate.

E. Simion, cuprîndu-se în continuare de diferitele forme de comunicare poetică, a criticat tendința restrictivă în critică de a accepta doar anumite teme și teme dintr-un chip parțial, în cadrul larg al creației contemporane își pot găsi deplina justificare atît o comunicare poetică nemilicioasă cît și forme indirecte, slujite mai mult de sugestie. Aceștia din urmă — aflate adeseori în focalul critica, nu trebuie, a spus vorbitorul, confundate cu formele ermetice. În această privință, el a arătat de disocierie făcută mai demult între ermetismul „gramatical" și poezia de stări lirice mai complicate, în care imaginile vieții socialiste se unesc cu elanurile spiritului și viziunile unei sensibilități puternice, curioase de sine, de enigmatice universului omeneș, lacomă de a cunoaște tainele existenței, încercînd în efortul de a recrea în chip parțial, imaginea unitară a lumii.

Vorbitorul s-a ocupat apoi de problema viorii opere literare, remarcînd faptul că, deși au apărut în anii de urmă scrieri pe care istoria literară le va reține, opere mari, opere care să poarte prin lume și în timp, pentru lungă durată, glasul nostru, apar încă prea rar. În schimb — a spus el — sînt numeroase scrierile mediocre ce mor odată cu ultima cronică favorabilă, făcută de un amic sau de un critic generos și indiferent la valori.

Vorbitorul a subliniat, în final, necesitatea unor dezbateri care să nu degenereze în invective și a criticat unele manifestări de această natură. El s-a delimitat, de asemenea, de unele lucrări la cuvînt care au trecut, ușor cu vedere, după părerea sa, succesele dobîndite în anii din urmă de literatura noastră.

În cuvîntul său, G. IVASCU s-a ocupat de problema responsabilității criticii literare, citînd în acest sens, sugestive opinii formulate de scriitori și critici români din trecut. Responsabilitatea acului critic rămîne și astăzi, a spus el, o problemă esențială. Autoritatea criticii depinde de miși facturi care vorbitorul a amintit pe acela că activitatea critică trebuie să fie luată în serios, nu trebuie să fie desprinsă de către scriitorii. G. Ivascu a apreciat referatul asupra dezvoltării prozei, scotînd că el e bine întocmit, informat, la un nivel ideologic-estetic coresponsător. Vorbitorul a arătat că a putut găsi, aici, câteva lucruri interesante, cu intenția — binemeritată — a contribuției la stabilirea unei ierarhii de valori în dezvoltarea prozei noastre, cu o competență incontestabilă de specialitate și cu o cunoaștere suficientă a stadiului prozei pe scara mondială. Cit privește referatul lui G. Ivascu, el a subliniat că sint câteva aspecte de analiză lucidă, dar acestea apar într-o raportare mai puțin fericită. În continuare, a criticat referatele de poezie și dramaturgie, scotînd că nu ridică și, ca atare, nu rezolvă problemele în nici un fel.

El a cerut criticilor să dea exemplul unei desăvîrșite obiectivități, neinfluențate de nimeni și de nimic, înșuflețită de spirit de partid și principialitate comunistă, contribuind astfel la îndrumarea și formarea schimbului de mine, noua generație de critici. Apreciînd că vechea conducere a Uniunii Scriitorilor a muncit defectuos, G. Ivascu a arătat că este necesar ca noua conducere să asigure criticii literare asemenea condiții de exercitare a responsabilității critice, în cît această sa devină prghiia principală a vieții noastre literare.

În încheiere vorbitorul a spus: „Declarația din aprilie 1964, ea înșoși și dezbaterile în jurul ei, cunoașterea de către noi a înaltei principialității, a înaltului patriotism de care partidul nostru a dat și dă atîtea strălucite dovezii — iată nu numai o semnificativă succedee de exemplu, dar și o succedee de învățături care se transformă pe fiecare zi în ceea ce se cheamă «deprinderi». Ele sînt în spiritul celei mai creatoare învățături și practice a partidului, adică a celei mai bune etice umane".

La începutul intervenției sale, EUGEN BARBU a amintit chemarea adresată de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la ultima Conferință pe țară a scriitorilor care a reflectat în creațiile lor schimbările în modul de viață al poporului și de a contribui astfel la triumful celor mai înaintate idei ale timpului nostru, ideile comuniste. Adeziunea intimă a scriitorilor la acest deziderat o caracterizează faptul că: „În ultima perioadă au apărut cărți interesante, cărți cu subiecte luate din actualitatea imediată a vieții noastre. Scriitorii tuturor generațiilor, urmînd politica înțeleaptă a partidului, au căutat ca în scrierile lor să reflecte acele acțiuni mărețe ale poporului nostru, atît pe un drum constructiv, pe un drum pe care nu puțin îl îndivăzăm".

Vorbitorul a ilustrat și ideea — s-a referit la succesele dobîndite de toate generațiile de scriitori începînd cu acea a marelui Argehiu pină la promoția reprezentată de Ion Gheorghe, Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Ion Alexandru, Marin Sorescu, Gabriela Melinescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Constanța Buzea — în poezie, și D. R. Popescu, Fănuș Neagu, N. Velea, T. Mazilu, N. Tic — în proză. „Putem spune fără teamă de a fi contrazis" a adăugat Eugen Barbu — că avînd o cultură mai demnă, de a aduce o contribuție însemnată în patrimoniul universal al literaturii. Cu puțină grijă în actual de a răspîndi această cultură, cu mai mari eforturi de a ne face cunoscuți peste hotare, vom reuși foarte curînd să fim cunoscuți pretutînde. Un rol activ în această îndeletnicire îi va reveni, desigur, viitoarei conduceri a Uniunii Scriitorilor". Mai departe Eugen Barbu a relevat aspecte ale muncii de îndrumare și promovare a tinerilor în cadrul redacției „Lucaferului" și la ceneclul N. Labis. El a subliniat că:

redacția „Lucaferului" a căutat, conform concluziilor ultimei Conferințe pe țară a scriitorilor, să contribuie la instaurarea unui climat de sinceritate și dezbateri creatoare în ce privește fenomenul literar. Desigur că se puteau pune surdine unor izbucniri pe pămînt — a precizat vorbitorul — dar trebuie luptat de asemenea și împotriva manifestării unor ostilități ce sînt departe de obiectivitatea profesională, care duc la o conspirație a tăcerii în jurul unor autori. „Trebuie spus că într-un climat deschis, fără arătarea curajoasă a lipsurilor ce mai dăinuie încă în munca noastră, nu putem să dobîndim aceste cărți limpezte, partinice, artistice de care poporul nostru are nevoie".

Eugen Barbu s-a referit apoi la unele polemici purtate de el în revista „Lucaferul" arătînd că regretă tonul prea violent al unora din ele.

În legătură cu aceeași problemă, Eugen Barbu, a precizat că în repetae rînduri a adresat invitația celor vizai prin diferite note, critice de a-și preciza punctul de vedere clar în paginile „Lucaferului", invitație căreia, spre regretul său, de cele mai multe ori nu i s-a dat curs. În continuare vorbitorul, referîndu-se la unele recrudescențe ale spiritului apologetic, a reprobat atitudinea de acest fel ale unor critici care au exagerat meritele literare ale președintelui Uniunii, și a dat unele exemple în acest sens.

Alăturîndu-se opiniilor formulate și de alți delegați în legătură cu munca sectară a președintelui, vorbitorul a arătat că multe dintre defectele semnalate la Conferință puteau fi preîntîmpinate dacă ceilalți membri ai biroului și ai Comitetului Uniunii și-ar fi exprimat din timp și răspicat dezaprobarea.

Eugen Barbu a criticat în continuare felul în care în diversele domenii de activitate ale Uniunii (relațiile internaționale, alecținirea de antologii destinate străinătății, acord

PĂDUREA SPINZURĂȚILOR DE LA ROMAN LA FILM

Copiii Ceramiști

fel, mai exact inspirat, din Ion), le ratează în încrederea și prietenia acordate lui Klapka, speră că le va găsi în amintirea copilăriei, în lumea pe care o crede cu totul altfel, în viața mic-burgeză, a cărei aparentă patriarhalitate o dorește la un moment dat și, în afrișit, în dragostea pură dar leșită din contextul atrocităților înconjurătoare, imposibilă, deci, cu Ilona. Tot timpul, în toate ocaziile, viața îi va cere hotărâre și simț de răspundere. Ultimul gest este cel al marii decizii, de a trece dincolo, dar cade victimă drumului izolat și greșit ales al individualismului.

Așa se încheie acest arc de boltă atît de contemporan în dimensiuni și în materie și atît de clasic în construcție.

Cum ați rezolvat „tehnic”, cu echipa de filmare, problemele foarte grele, inerente unei asemenea opere cinematografice?

LIVIU CIULEI: Țin minte că în primul capitol al romanului, Liviu Rebreanu spune că cerul închide ca un „glob de sticlă aburită” peisajul.

De aici a pornit culoarea, căci filmul are culoarea sa specifică, cenușiu, care l-a ajutat pe Ovidiu Gologan să descopere maniera virulentă și obsesivă, și prin aceasta mai modernă, a imaginii pe care a desenat-o (căci realizarea lui este și poezie și pictură). Giulio Tico, decoratorul filmului, împreună cu Ovidiu Bubulac, autorul costumelor, au avut de trecut piedici foarte grele în crearea lumii cuprinse de scenariu și regizor și dimensionarea ei. Castelul Bontida, amestec de Renaștere, baroc și gotic, cimitirul, camera lui Bologa, casa familiei Domaș, frontul, toate trebuiau investite cu suflul epocii, reconstruite fără a deveni însă o reconstituire arheologică. Costumul lui Klapka, cu mantaua îmblănită, i-a fost sugerat lui Bubulac de o replică a scenariului: „Sîntem mărunti, Apostol, niște rîme, niște gîze”. Și lumina pusă de Gologan pe fața lui Bologa răspunde odată cu eroul: „Nu-i adevărat, sîntem tot ce-i mai frumos pe lume”.

Cite nuante pentru un film! Costumele sînt uniforme, dar aceste uniforme trebuiau să caracterizeze în-doiala lui Klapka, umanitatea lui Cervenco sau scepticismul doctorului, aristocrația rece, militaristă a lui Karg, să-l definească pe țărăn (ordonanta Petre) sau pe antimilitaristul Johann Maria Müller. Bubulac a înțeles toate acestea și alături de exactitatea de document a întreprins postumul cu sensuri și implicații adînci. Totul a fost confecționat: mașini de epocă, comandamente, purtate și purulente, vin și viciu. Totul trebuia să concureze pentru a ne convinge, prin transfigurarea pe care imaginea o implică, de faptul grav că avem în față o lume greșit croită și pe deasupra întoarsă pe dos de război, încît se vad și petele de nădușală ale căptușelii. Trebuiau redescoperite tradiții, incluse și demonstrate. Elementele naturale de sunet, dialogul, muzica se împleteau pentru a ilustra acțiunea directă, nervoasă, sau pentru a explicita, a sublinia—în sfîrșit, a emoționa. Aceasta muncă meticuloasă a fost întreprinsă de inginerul de sunet A. Salamanian, combinîndu-se cu munca deloc puțină în desfășurare de timp și consum de pricepere, sensibilitate și înțelegere artistică, dublată de energie, a monterului Iolanda Mintulescu, care trebuia să stabilească coordonate precise valorificatoare și edificatoare. Prin parafraze din Bach sau Schubert, urmîrind printr-o modalitate modern-intelectuală zăbuciumul lui Bologa, dialogînd cu ceilalți eroi, muzica lui Theodor Grigoriu este un personaj activ al filmului, judecînd cu propria-i personalitate conflictul, comentîndu-l și îmbogățindu-i semnificațiile. Este o muzică modernă, care transpare prin spațiile cenușii ale imaginii, saturînd-o artistic.

Dorința de a realiza o operă cu ample semnificații contemporane a fost factorul dinamizant al muncii tuturor participanților la acest film.

Andriana FIANU

Mărtisorul ne-aduce o delicată expoziție ai căror artiști sînt copii. Evenimentul a fost salutat de Teatrul „Ion Creangă”, în noaptea căruia zilele trecute a avut loc cel mai gingaș vernisaj bucureștean. Dar și teatrul „A-tras prima lui cortină în statu spectacolului mic, nici el de puțină vreme, așa că prosperele unii eveniment s-a reflectat în realitate în celălalt și amîndouă în inimile celor veniți să-l aplaude pe Harap-Alb și să inaugureze această originală expoziție de pictură zălmăuită de lut.

Pe harta regiunii București există un sat al cărui nume se lega de conversațiile ușoare ale oamenilor cu o oarecare derideră: Gheboala... Un nume venit poate de la gheabă și gheoboc, cu toate că oamenii satului sînt voinici și drepiți și frumoși.

Gheboala e un străvechi sat de oțăr cu pămînturile bune pentru frămîntat și unde o ripă din pămîntul fermecat, devenind veritabil arderet. Mestesugul făcîndu-l ucelelor, al străchîntilor și înfiorarea lor a trecut din generație în generație, pe fapte, devenind un obicei obștesc, copiii crescînd deodată cu ulciurii, o stivă de oale și cu canalul plin de vase duse prin țigurile țării.

O idee, un gînd bun și o inițiativă excelentă a dus vara trecută la înghetarea unui cerc de oțăr al copiilor din Gheboala. Pădîndu-se apel în lumea artelor, organizarea activității răspîndi în satul micilor artiști. În sfîrșit, laolaltă și a început lucrul, nu scotînd și de la o cadărie improvizată, ci înfrumîndu-l să zăgrie plăcile dreptunghiulare de lut după priceperea lor, subiectele sînt luate direct de la viață, zăgriele din activitățile gospodărești, după oameni, flori și animale. Arse în cuptor după ce fuseseră „picțate” cu aceleași vasele cu care părinții lor încondeiau străchîntele, el au realizat câteva sute de așa-zise „plăci decorative”.

Expoziția ne înfățișează câteva zeci: o splendoare de bucățele de artă, o varietate de culori, desene și picturi copilărești pline de năvală sinceritate și de gingașă înmădărie ale proporțiilor răsunate. Fără să-l cunoască pe Braque, pe Picasso și fără să treacă prin paleta lui Klee, zălmăuiturile micilor meșteri au scintila de geniu a poporului nostru capabil să dea sinteze și valori excepționale din elementele cele mai simple.

Virtutele micilor artiști sînt între 5 și 13 ani. „Lăcrămile” lor zălmăuite sînt în fiecare vizitator frăgezînd copilărești Bulelele vaca, Mama înflorează străchînti Stîngerea, focului, Oameni pe drum, Păpăza, Plutură, Căpșorul, etc. Un panou înfățișează scene sugestive, pline de candoare și simplitate frumusețe din basmul Harap-Alb.

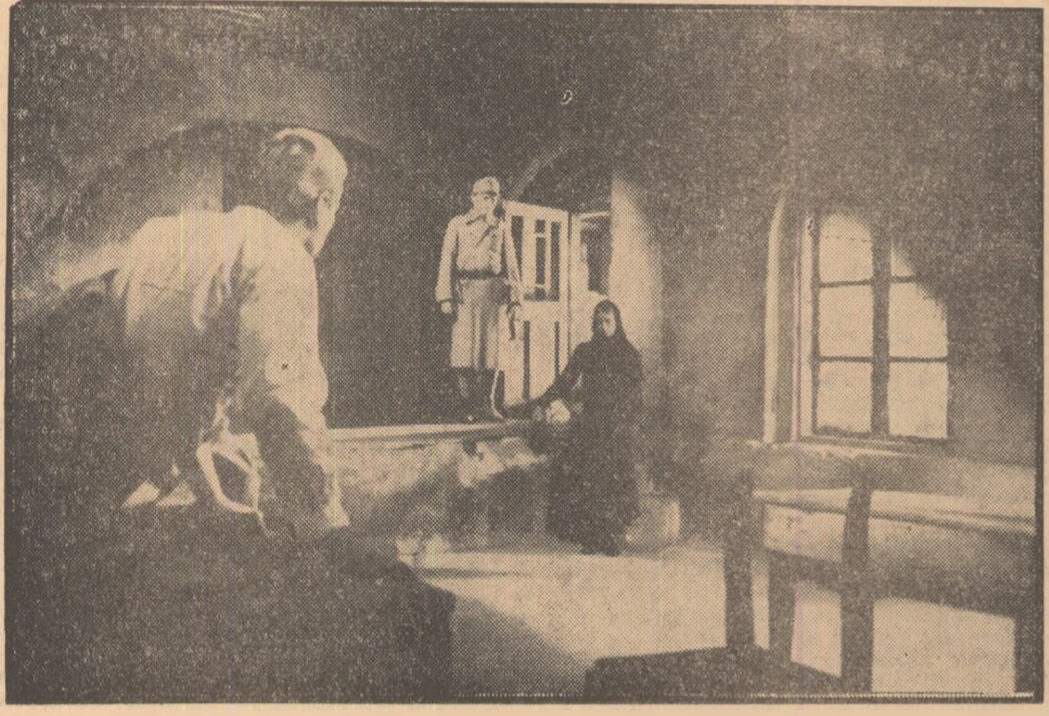
Expoziția copiilor ceramiști este și un punct nou de vedere și de plecare spre o activitate care se poate generaliza pe genuri în diferite centre de artă populară ale țării. Repetăm o idee spusă în urmă de câteva ori și rămasă fără ecou: urile curvenite, în tradiția locală, la cîntorul aproape stins al lui Moș Cotoc din Țîngu Jiu, la Mărtișă Vișcol din Oboga, la Stelian Ogrezeanu din Horezu, cîte un cerc de ceramici pentru transmiterea meseriei și a frumuseții moștenite, tîncelor vîrstare și fmpieturii de pal în satele regiunilor Cluj și Brașov; un cerc de coșcărie pe lângă marele meșter Sofonea din Drăgus; sumane brodate la Strbești, regiunea Crisana, la meșterul Nica Atanase ca și în multe alte locuri pe care etnograful și folcloristul le cunoaște foarte bine. Valorificarea artelor populare, fără sălățelele orășenești, de vitrină, e în stare să dea veritabile obiecte de artă destinate să înfrumusețeze și să îmbogățească viața noastră.

O tradiție pe cale de dispariție și înțelegere artistică, dublată de energie, a monterului Iolanda Mintulescu, care trebuia să stabilească coordonate precise valorificatoare și edificatoare. Prin parafraze din Bach sau Schubert, urmîrind printr-o modalitate modern-intelectuală zăbuciumul lui Bologa, dialogînd cu ceilalți eroi, muzica lui Theodor Grigoriu este un personaj activ al filmului, judecînd cu propria-i personalitate conflictul, comentîndu-l și îmbogățindu-i semnificațiile. Este o muzică modernă, care transpare prin spațiile cenușii ale imaginii, saturînd-o artistic.

Dorința de a realiza o operă cu ample semnificații contemporane a fost factorul dinamizant al muncii tuturor participanților la acest film.

Andriana FIANU

Baruju T. ARGHEZI

■ In fotografia din stînga: Victor Rebengiuc (Apostol Bologa), Ana Selesz (Ilona), I. Bencze (soldatul)

■ In fotografia din dreapta (sus): Liviu Ciulei (Klapka)

■ In fotografia alăturată: Victor Rebengiuc și Gina Patrichi (Roză)

In cartea sa Cu soțul meu, Fanny Liviu Rebreanu povestește episodul declanșării tensiunii interioare care a dus la scrierea romanului Pădurea spinzurăților. „Într-una din seri, după miezul nopții, Liviu își destăina că moartea prin țîreang a fratelui său îl face să modifice total romanul despre război care-l preocupa în prezent. Bineînțeles că-i va păstra același titlu sugestiv, Pădurea spinzurăților. Il axa însă pe drama lui Emil Rebreanu, care, încercînd să se alăture armatei române, a fost prins și spinzurat”. Din însemnările soției roman-cierului relese clar dorința intensă a scriitorului de a așterne pe hîrtie romanul care-l interesa și pe care-l începuse. Înainte de a scrie Pădurea spinzurăților, războiul este prezent în opera lui Rebreanu (Calvarul, Catastrofa, Ițic Ștrul, dezertor, etc.) cu tot zăbuciumul românilor aflați sub stăpînire imperiului austro-ungar, trebuind să lupte, în numele „datoriei”, împotriva fraților lor de sînge. Rebreanu mărturisea: „Am dorit ca Pădurea spinzurăților să nu fie numai o carte de război, ci mai ales una urmărit o transpunere contemporană a problematicii romanului. L-am rugat pe regizorul Liviu Ciulei să ne vorbească despre modul cum a pornit la realizarea scenariului scris de Titus Popovici.

LIVIU CIULEI: Am citit și recitit romanul și evident literatura a diacantă pentru a cunoaște cît mai bine orizontul spiritual al eroilor. Există zone de interfață psihosocială între personaje din roman și cele din năvele (Catastrofa sau Ițic Ștrul, dezertor). Documentarea nu s-a oprit numai aici, ci mergînd pe firul romanului, am găsit mormîntul lui Emil Rebreanu și pe cel al generalului Karg și alte multe urme. Au existat mii de fotografii de epocă și documente pe care le-am consultat, printre care actul de acuzare emis de Comandamentul suprem al honvezimii regale cîrășite, semnat de generalul conte Karg la 14 mai 1917. Actul de acuzare a fost comunicat întregului corp ofițeresc la 27 Iulie 1917.

Cum s-a desfășurat colaborarea cu scenaristul Titus Popovici? Intreb fiindcă după ce a semnat ecranizarea a două din cărțile sale, a întreprins de data aceasta o muncă dificilă asupra unei opere clasice a literaturii noastre, procedînd la eliminarea de episoade sau la interferenți cu alte lucrări despre război ale lui Rebreanu.

LIVIU CIULEI: Am fost bucuros cînd Titus Popovici a acceptat ideea ecranizării. După părerea mea, ca romanier se înscrie în familia scriitorilor ardeleni, moștenindu-le vigoarea epică, pasiunea pentru adevărul social, pasiune și vigoare care au dat atîta strălucire prozei lui Rebreanu. Am vorbit mult despre romanul asupra căruia Titus Popovici are o privire de comentator contemporan. În cursul acestor discuții s-a hotărît introducerea năvelei Ițic Ștrul, dezertor și contopirea unor personaje (Gros și Ițic Ștrul au dat naștere soldatului Johann Maria Müller, anticar din Viena, cu domiciliul în subsolul unei case în care a stat „timp de 17 zile Wolfgang Amadeus Mozart”), renunțarea la retrospectiva adolescenței și la alte episoade care n-ar fi început în prea lungul nostru film. Nu putem spune că am avut un respect literal, fiindcă, pentru a comenta, cum cere filmul, am fost obligați să renunțăm la nenumărate pagini valoroase; repet, pentru a comenta și adesea a transfigura sau a adăuga episoade explicative. Cred că filmul nostru trebuie numit „după romanul lui Liviu Rebreanu”. În tot timpul muncii de selecție, Titus Popovici și cu mine am urmărit păstrarea esenței romanului, a marilor trasee, în loc să respectăm întocmai episoadele, poate numai în afara primului capitol scris chiar de autor foarte cinematografic.

Liviu Rebreanu afirma: „În Apostol Bologa am vrut să sintetizez prototipul propriei mele generații. Săvîrșirile lui Apostol Bologa sînt săvîrșirile noastre, ale tuturor, și a zbu-

ciumările lui... Numai un astfel de om putea să fie personajul principal al unui roman în care lupta dintre datorie și sentiment amenință mereu să degeneze în fraza goală, patriotardă” (L. Rebreanu, „Opere alese” ed. N. Liu, vol. V, (1961) p. 228). Cum ați rezolvat cinematografic această problemă de credință?

LIVIU CIULEI: Pentru a accentua declanșarea crizei lui Bologa am căzut de acord să concentrăm acțiunea pe un singur front, cel românesc. În felul acesta criza eroului cîștigă în a-dîncimea socială și politică. Din roman am desprins traiectoria majoră, revolta și lupta lui Bologa împotriva unei ordini social-politice. Mai ales am căutat să accentuăm gresala eroului de a lupta individual, de a crede pînă la urmă în soluția individuală. Între Bologa și adevărul care se prezintă di-

rect se interpune o plăcă translucida, care parcă difuzează ideile și nu mai reușește să le strîngă pentru o cataliză rodnică, transformîndu-le în acțiuni. M-a obsedit construcția clasică a romanului, simetria dictată de cele două capitele de la începutul și sfîrșitul romanului — cele două executii — considerîndu-le drept ipostele pe care se reazămî arcul susținut solid de întreg. Năvele Ițic Ștrul, dezertor formează astăzi (așa cum apare în film) cheia de boltă care-i adună parcă eforturile și răspunde cu contraeroiului restului povestirii, întinzîndu-i implicațiile înaintea și în urma ei.

Ilona mi s-a părut că trebuie să însemne mai mult (după părerea mea este episodul cel mai slab al romanului), ca fiind elementul care adună puritatea și demnitatea devenind un

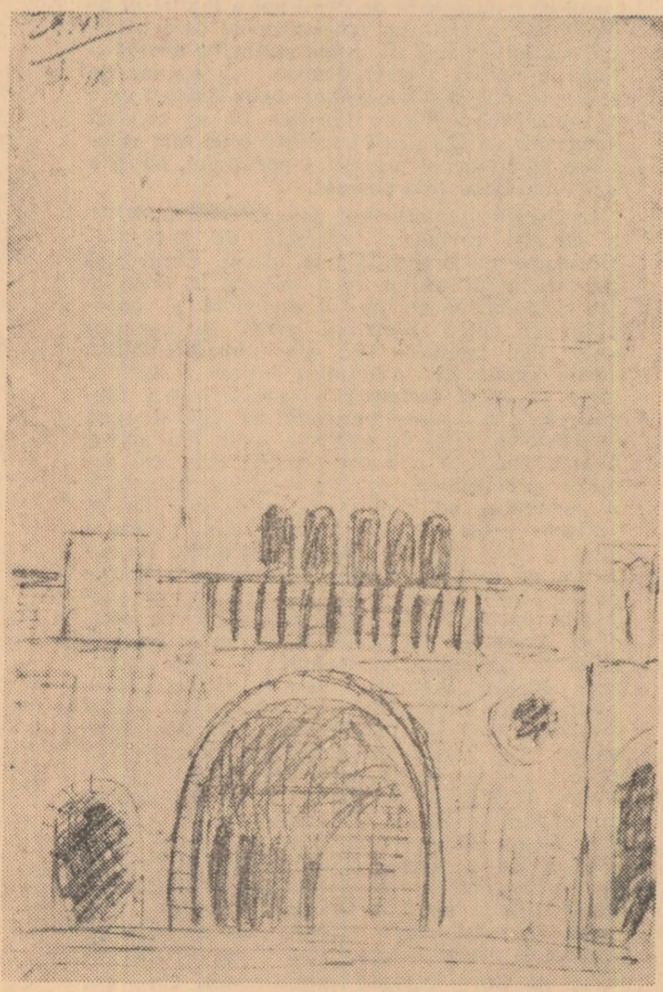
simbol al normalului, pe care femeia îl menține chiar în momentele de cumplită criză a civilizației, cum e războiul. Ilona filmului nostru e o fată de 16-17 ani, dar nu o adolescentă, este cel mai matur dintre toate personajele. Ea este singura care înțelege realitatea, dragostea, moartea și parcă știe de la început totul. Ilona e pămîntul. Și ea e în fond un personaj tragic ca și toate celelalte, dar trăgîndu-mi ei — în interpretarea filmului — se înscrie în firescul vieții satului, contrapunctînd zăbuciumul lui Bologa, echilibrul. Ilona ilustrează într-un alt mod versurile lui Blaga: „Eu cred că venicia s-a născut la sat. / Aici orice gînd e mai încet / și inima-ți svîcnește mai rar, / ca și cum nu-ți-ar bate în piept / ci adînc în pămînt undeva”.

Devenind simbol al normalului, Ilona capătă grandoare de personaj clasic. În această nouă ipostază pe care ne-a îngăduit-o romanul a fost posibilă conturarea, după părerea mea, a celei mai frumoase secvențe a filmului, venirea ei la închisoare (în roman casa de păpuși). Aici Ilona îi aduce lui Bologa să mîncească și în gesturile ei, în felul cum îi așterne masa, cum îi presară sarea, cum îl privește mîncînd, fără a vorbi, adunînd în ea starea permanentă a femeii în

fata bărbatului venit obosit de la muncă. Concentrează în ființa ei dragoste, răbdare și mai presus de toate înțelegere. În contextul morții, diurnul, respirația capătă proporții tragice care vor țîni în clipa cînd el termină de mîncat ca un imens strigăt înghetat în privirea plină de spaimă, strigăt îndreptat omîrii. El ar trebui să însemne în replică: Oameni, ce faceți cu noi? Dar mult mai adevărat sună aceste vorbe în încheierea mută a eroinei. E o scenă în care moartea, pinea, sarea, femeia sînt eroi. Alături de Ilona, Bologa încearcă să-și găsească liniștea, să-și realizeze ordinea interioară, izolat de realitate. Este o fericire edenică, scoasă din istorie, din contextul social, deci iluzorie, imposibilă.

De fapt, întregul film, care începe ca și romanul odată cu execuția lui Svoboda la care Bologa a luat parte ca acuzator, este un film despre dărmarea „certitudinilor” conformismelor și a concepțiilor de viață (eticosocial-politice) pe care s-a grăbit să le accepte cu tinerețea lui, obținîndu-și privirea spre realitate, spre adevăr. Ajuns în criză, Bologa căută puncte de sprijin, de fapt evadînd din condiționarea tragică a realității, în experiența sexuală alături de Roză (personaj împrumutat într-un anumit

SCRITORII DESENEAZĂ

Mihu Dragomir

BI...LANȚUL SLĂBICIUNILOR (I) RAPID

O, rapidiști! Cîtă fantezie și mai cu seamă cite ceasuri de vorbă n-am cheltuit pentru voi, noi cei din tribuna și din peluze. Real Gulești... Cîter Barab... Perla Grantului... Cîrcul Mătrana. Pe Dumitru l-am poreclit Timmy sau Iosefin, pe Ionescu, Felu al gîrărilor. Dar în fiecare an, cînd mai erau doi metri pe ei să vă stie ăia de stăpîni”, declar sub semnătură că nu mă știu trecut membru cotizant în listele clubului ciferist. (De prietenii mei, Eugen Barbu și Gigi Nicolaescu nu garantez). Ba mai mult, ca să fiu drept, pe vremea cînd purtam însemne de licean — număr matricol prins în două bolduri pe brațul stîng și cocardă la șapcă — am pătruns în stadion fără nici un sfînt (sper că nu mi se va calcula amenda) printr-o spîrtură a gardului sau picînd din cer (mai precis din salcîmi cu coroana deasupra tribunelor și cu niște ghimpei cit acșiu de floretă cu care tot mă înțepam, neștiind că răbdarea are și ea o margine, cîteva pus să supravegheze o duzină de săbii, săbiute, și respectivoale teci). Omenește vorbind, am manifestat simpatie pentru Rapid, dar nîcîndată în scris. Cei nîcînzători pot consulta, spre edificare, cînielle în care de-atîtea ori l-am trecut Dăndrea (mai cu seamă prin vadul Galăților) pe elevii lui Valentin Stănescu.

Ditulgat recent, în coloanele unei publicații săptămînale cu zi de apariție simbăta (nici un aprolo la cele trei ceasuri rele), că fac parte din rîndul celor care strigă, dîmîncă de dîmîncă: „Hai Rapid, hai băiești, trageți tare pe ei să vă stie ăia de stăpîni”, declar sub semnătură că nu mă știu trecut membru cotizant în listele clubului ciferist. (De prietenii mei, Eugen Barbu și Gigi Nicolaescu nu garantez). Ba mai mult, ca să fiu drept, pe vremea cînd purtam însemne de licean — număr matricol prins în două bolduri pe brațul stîng și cocardă la șapcă — am pătruns în stadion fără nici un sfînt (sper că nu mi se va calcula amenda) printr-o spîrtură a gardului sau picînd din cer (mai precis din salcîmi cu coroana deasupra tribunelor și cu niște ghimpei cit acșiu de floretă cu care tot mă înțepam, neștiind că răbdarea are și ea o margine, cîteva pus să supravegheze o duzină de săbii, săbiute, și respectivoale teci). Omenește vorbind, am manifestat simpatie pentru Rapid, dar nîcîndată în scris. Cei nîcînzători pot consulta, spre edificare, cînielle în care de-atîtea ori l-am trecut Dăndrea (mai cu seamă prin vadul Galăților) pe elevii lui Valentin Stănescu.

Ceferiști, la ora actuală, practic, aș zice, fotbalul-spectacol, mai cu seamă acel cuplu de finețe alcătuit din Dumitru II și I. Ionescu. Puteam lor, a înaintășilor centrali, forța care l-a împus, se cheamă dribling, inteligență, spîntînire. Din păcate, desori, și Ionescu și Dumitru II au să tragă la noarță. Noroc, însă, că se află mai totdeauna prin apropiere Cozoreanu. Cozoreanu, Cozoreanu sau Dinu. Apărarea, solidă, se menține prin mobilitate și forță de sut (de mîncă, însă, mingile sînt expediate fără adresă). Universitorul Motoc, pîrîntele autogolurilor, în ultima vreme rivalizează cu Nunucelul III și cu Solomon. El e cheia apărării. Leșit din formă și menștur, nu știu din ce motive, titular, portarul Andrei. E timpul ca antrenorii să-și aducă aminte de Urziceanu, indiferent că acesta nu prea înțelege să degajeze mingea și cu piciorul.

S-ar părea, din cite am spus pînă acum, că Rapid e prima echipă a Bucureștilui. Greu de afirmat, atîta vreme cît clasamentul arată cum arată. Trebuie însă să vă duc aminte că meciul cu Dinamo (jucat după întorcerea olimpicilor), Rapid l-a pierdut datorită, în primul rînd, arcașului Em. Martin care, în minutul 59 a reușit să-l acorde 11 m la careu comis de Petru Emil asupra lui I. Ionescu. (Presă subliniat, umînt, atîtdinea conducătorului de joc pe care, un cronicaș sportiv — nu sînt eu acela — la sfîrșit, l-a sfătuit să-și înghită flăcările și să se lase de meserie). Rapid a fost și rămîne o mare aspirantă la titlul de campionat. Alături, bineînțeles, de Dinamo și Steaua. Mai bine zis în luptă (în sensul sportiv al cuvîntului) cu ele. Nu știu, însă, să-și apere șansele în meciurile care ce a încordare deosebită, atenție și calm. Cred că uneori îl dăunează și răsfățul galeriei. Deocădată, însă, va trebui (și nu știu, zău, cum o va face) să treacă hopul de la lag. Teacă dăta, cîc, nu prea vrea și nu prea știe să vîndă pe teren propriu. Teacă pierde numai pe la defrație. C-așa vor unti care știu de toate și nu vor s-arate.

Fănuș NEAGU

CONFERINȚA PE ȚARĂ A UNIUNII SCRIITORILOR RELATAREA DISCUȚIILOR

(Urmare din pagina 5)

sarcinilor ce stau în fața scriitorilor. „Privesc cu înaltă euforie care domnește în rândurile poezilor și prozatorilor dar noi trebuie să spunem deschis, că — în ciuda incontestabilor ei reușite — dramaturgia noastră este încă sub nivelul posibilităților ei reale și că, față de progresul altor arte, cel al dramei e fost mai laborios și inegal. O astfel de constatare, cred, nu e defăciată, ci stimulatorie, constructivă, pertinentă”.

Horia Lovinescu și-a exprimat părerea că în noua noastră literatură, diferențierea în esență, a genului dramatic de celelalte genuri literare, descoperirea unor modalități noi și proprii, căutarea specificității sale profunde, constituie un fenomen mai recent. Dacă la începuturile literaturii socialiste se putea afla o identitate a dezvoltării dramaturgiei — în ce privește tematica și eroii — cu dezvoltarea celorlalte genuri, astăzi se evidențiază în literatura dramatică tendința afirmării unui domeniu specific, căutarea unui drum propriu. „Începem să regăsim în imagini teatrale”, și lucrul acesta este important pentru viitorul dramaturgiei noastre a afirmat vorbitorul. Primii pași în această direcție au fost făcuți de scenografi și regișori care s-au văzut constrânși, o bucată de vreme, să machieze modern o dramaturgie de substanță parțial nouă, dar de o factură tradițională totuși, a spus Horia Lovinescu. De aceea, plecând de la un fond neadekvat, mijloacele de expresie au apărut uneori formale, stridente. Aceste încercări au avut totuși un rol pozitiv deoarece au stimulat apariția în dramaturgia noastră, a unor elemente noi specifice teatrului modern.

„Sub acest aspect, indiferent de rezervele pe care le am față de anvergura sau durabilitatea lor, o serie de piese recent scrise sau jucate — și datorate în special tinerilor — mi se par mai importante ca fenomen decât multe din piesele citate ani de zile cu atâta respect ritual, în toate adunările și articolele noastre festive, încât s-au transformat în moaște”.

În cea de a doua parte a cuvintului său, Horia Lovinescu s-a referit la unele deficiențe ivite în activitatea Uniunii Scriitorilor, la unele aspecte ale climatului favorabil etersescentei creatoare, la eliminarea izbucnirilor pătimase și lipsite de modestie din articolele unor confrăți care confundă violențele verbale cu argumentele. Vorbitorul a insistat în special asupra necesității de a se asigura printr-un efort comun buna funcționare a principului muncii colective, considerând că în Uniunea Scriitorilor nu-și are rostul distincția între aspectul administrativ și cel profesional. „Sintem înainte de orice organizație de breșală, — a spus el — în care problemele de creație și-au ar trebui să fie soluționate perfect cu cele de existență, în care eu ar trebui să însemne noi, iar noi ar trebui să respecte forma maximă de organizare și manifestare a posibilităților creatoare scriitoricești”. Ocupându-se de unele greșeli ale președintelui, Horia Lovinescu și-a manifestat surprinderea că dorința acestuia de a urca scara valorilor n-a rămas o velleitate manifestată în interiorul unui cabinet, ci a găsit teren și oameni dispuși să-l primească sugestia. Pledind pentru climatul de muncă de care avem nevoie, vorbitorul a amintit „apelul la modestie de-a dreptul emoționant” lansat de tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej la trecuta Conferință pe țară a scriitorilor. El și-a afirmat convingerea că lipsurile din activitatea obștei literare, vor fi repede lichidate și că scriitorii vor crea opere mai valoroase, pe care oamenii muncii te așteaptă de ea. Aceste opere, ca și climatul însuși al vieții literare, a subliniat Horia Lovinescu în încheiere, trebuie să fie expresia „marei înfloriri a patriei, a unității ei morale și politice fără precedent care fac ca poporul nostru să poată gusta azi din plin fructul libertății”.

AUREL RAU, s-a aflatur aceluia care au analizat într-un mod critic, deschis, lipsit de menajamente, o serie de deficiențe și fapte reprobabile manifestate în activitatea desfășurată de conducerea Uniunii Scriitorilor și în primul rând de președinte. El a propus ca decernarea premiilor să aibă loc în pragul primăverii și nu, ca pînă acum, la începutul anului, pentru a se da astfel posibilitatea criticii să de-liberizeze și cititorilor să se pronunțe. El a relevat unele realizări obținute de revista „Steaua” în direcția ancorării mai sensibile în actualitate precum și obiectivele cărora publicarea trebuie să le acorde în viitor mai multă atenție. În continuare Aurel Rau a spus: „Partidul a adresat tuturor scriitorilor chemarea sa înaltă de a lupta pentru noua noastră literatură și în acest fel a fost exprimată încrederea în toate forțele creatoare”. Vorbitorul și-a consacrat o mare parte din intervenția sa problemelor poeziei, varietății stilurilor ei, diversității temelor abordate, capacității ei de a da o reprezentare lirică substanțială a universului spiritual al omului contemporan.

Este important să se acorde cuvenită atenție lui „despre ce scriem” fără însă a ignora un moment „ce spunem” și „cum spunem”. „Cert este că în ultimii ani, printr-un proces firesc, poezia noastră a câștigat în autenticitate lirică, în complexitate și registru, și eu înclin să văd în aceasta șansele celei mai mari pentru poet de a da glas lumii de idei, sentimente, viziuni, entuziasme, pasiuni izvorind din viața vie a contemporanilor. Sintem cu toții de acord, după toate experiențele pe care lirica le-a încercat, că „poezia” se află pretutindeni, „în orice și la orice”, „în afară de poezii proști” — cum ar spune Claudel — și că orice aspect și fenomen al realității poate fi abordat poetic la un mod major. Problema e însă să încredințăm poeziei ceea ce numai ei și se poate încredința, ceva ce se realizează prin mijloacele acestui gen specific, pentru că nu se poate realiza prin alte mijloace”.

În intervenția sa, OV. S. CROHMĂLNICEANU a arătat că originalitatea principală a literaturii române de astăzi constă în capacitatea ei de a

exprima conținutul nou, revoluționar al vieții pe care o clădim cu eforturi eroice, cu tenacitate și fidelitate față de idealurile socialismului. El a precizat că o expresie, oricât de ingenioasă s-ar dovedi, nu va contribui la crearea unor opere care să ne reprezinte cu adevărat, dacă conținutul acestora va rămâne perimat. Lirica noastră, a exemplificat oratorul, a înregistrat succese considerabile în ultima vreme și, după cum se demonstrează convingător în unul din referate, și-a lărgit enorm registrul, și-a adâncit izvoarele, și-a fărâșit un limbaj nuanțat și sugestiv, capabil să traducă în mod autentic mișcările sufletești inedite, trăirile și sentimentele omului contemporan; totuși ar fi de dorit, tocmai pentru a-și afirma originalitatea, să abordeze încă mai curajos și mai direct sfera politicului și socialului, în conținutul crescut, dramatic, contemporan al acestora. Respectiv ideea că o poezie de dragoste sau un pastel ar trebui să cuprindă în mod artificial lucruri neizvorite firesc din sentimentele măturiste, vorbitorul a adăugat însă că i se pare la fel de nenatural, de neautentic și de limitativ pe un poet care aspiră să exprime conținutul sufletești reprezentative pentru universul nostru moral, să nu se simtă împins de la sine spre problematica vieții social-politice, ignorând frământări acute ale lumii înconjurătoare. În această direcție, critica literară are neîndoielnic vina de a nu fi insistat asupra elementelor realiste originale și distincte ale liricii noastre revoluționare și de a nu fi valorificat totdeauna cum ar fi meritat rezultatele obținute în acest sens de numeroși dintre poeții noștri, — de la Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, Miron Radu Paraschivescu, Nina Cassian pînă la alții tineri, „atingși de fulgerul gândului fericit”, cum sînt Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe sau Ana Blandiana.

O altă problemă asupra căreia vorbitorul a atras atenția a fost aceea a interesantelor discuții despre realism, despre curentele literare contemporane sau despre roman, purtate în ultima vreme în presa literară. La îndemnul partidului și cu sprijinul său au fost înfrînte multe concepții vulgarizatoare care stîrneau dezvoltarea literaturii române. În valorificarea moștenirii literare s-a înfăptuit de asemenea o operă impresionantă de asimilare critică a tot ce a creat durabil genul poporului nostru. Vorbitorul a accentuat totodată că lupta împotriva interpretărilor simpliste ale fenomenului literar se conjugă cu datoria criticii noastre literare de a pune în locul concepțiilor dogmatice o interpretare marxist-leninistă, revoluționară, a problemelor luate în discuție — o interpretare cit mai pătrunzătoare, cit mai supără, cit mai nuanțată, dar fermă, marxist-leninistă.

În ce privește activitatea organizatorică a conducerii Uniunii Scriitorilor în ultima perioadă, Ov. S. Crohmălniceanu a criticat exercițiul puterii administrative în interes propriu și tendința președintelui de a încălca principiul democratic al muncii colective în Comitetul Uniunii și Biroulul. Autopropulsarea prin corborea celorlalți, a menționat vorbitorul, a dus la incurajarea reparațiilor spiritului de grup. Viitoarea conducere a Uniunii Scriitorilor, a încheiat vorbitorul, va trebui să promoveze consecvent întrecerea literară cinstită, prin orice cit mai bune și să reinstaureze un climat tovarășesc de muncă, de emulație creatoare, de discuții cit mai vii, dar civilizate și principiale, așa cum ne-a cerut-o mereu partidul.

La începutul intervenției sale, ION DODU BALAN a subliniat importanța actualei Conferințe a scriitorilor, care poate consemna cu mîndrie rezultatele remarcabile, atît în domeniul literaturii beletristice cit și al cercetării literare. Critica, „conștiința de sine a unei literaturi”, a spus el în continuare, „trebuie să fie deschisă dezbaterii despre om, despre problemele mari ale existenței omului contemporan”. Ea are o mare răspundere, atît față de opera analizată cit și față de întregul fenomen ideologic cărui i se circumscrie. „Avem nevoie de un spirit filozofic, de partid, pe care să-l traducem practic în activitatea noastră, cu o neștirbită combativitate”. Cu privire la actul critic vorbitorul a arătat că acesta nu se poate exercita decît de pe pozițiile unei bogate culturi, filozofia marxist-leninistă fiind farul călăuzitor al activității cercetătorului literar. Judecata de valoare, a subliniat criticul — este concludentă în măsura în care se constituie ca o manifestare a spiritului de partid în literatură. El este cel care asigură criticului fermitatea de gândire, ferindu-l de rigiditatea dogmatică sau de arbitrarul subiectivismului. Vorbitorul a abordat și problema relației viață-literatură, arătînd că, în procesul judecării critice, creația literară trebuie raportată la întregul complex de experiență al epocii, deșiderat care fi cere criticului să devină și mai pregnant un cetașean cu o largă perspectivă filozofică.

Referindu-se la pregătirea tinerilor critici literari, I. D. Balan a făcut o serie de sugestii menite a îmbunătăți munca Uniunii Scriitorilor și în acest sector. El a susținut necesitatea cunoașterii vieții de către critici în egală măsură cu însușirea intensă a culturii artistice și filozofice. Căuțările au valoare în măsura în care roadele lor se concretizează în rezultate utile.

Ion Dodu Balan s-a ocupat mai departe de conexiunea dintre istoriografia literară și critica afirmînd necesitatea unei împletiri organice a celor două tipuri de activitate.

Luînd cuvîntul, acad. ZAHARIA STANCU a arătat că ar vrea să vorbească pe larg despre literatura noastră, despre rosturile scrișului și îndatoririle ce revin unui creator în epoca în care trăim. Problema centrală rămîne cea a creației. „Noi trebuie să scriem cărți despre viața nouă și despre omul nou al epocii noastre. Părerea mea personală — a spus Zaharia Stancu — este că nu vom putea intra-adevăr să creăm opere literare durabile care să trateze despre viața nouă a poporului nostru, despre construcția socialismului și comunismului în patria noastră, dacă nu vom da cu noi înșine o mare bătaie pentru a deveni noi înșine oameni noi”. Evocînd situația precară în care se aflau scriitorii în România burgheză și subliniînd că după 23 August 1944 partidul s-a ocupat și se ocupă îndeaproape de scriitorii și de munca acestora, Z. Stancu a spus: „Imediat după ieșirea din ilegalitate noi am simțit că drumul pe care partidul conduce poporul este drumul nostru, acesta este rostul nostru pe lume odată pentru todeauna, — să fim alături de partid, să luptăm cu condeul și, dacă este nevoie, mai mult decît cu condeul, pentru împlinirea scopurilor partidului. Încă din

1946 — a accentuat vorbitorul — iubitul nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej în cuvîntarea către intelectuali ținută în sala „Savoy” a exprimat linia bună de înțelegere a partidului față de problemele culturale. De la întemeierea Uniunii Scriitorilor pînă astăzi s-a înregistrat o creștere neconținută a producției noastre literare, o creștere nu numai numerică, dar și calitativă. În tot acest răstimp, fie că Uniunea a fost bine condusă, fie că a fost mai puțin satisfăcătoare condusă acest lucru nu a influențat într-o măsură importantă dezvoltarea conținutului literaturii noastre. Munca literară însă, ar fi fost și mai spornică dacă conducerea Uniunii reușea să realizeze un climat mai favorabil dezvoltării relațiilor principale între scriitorii și redacțiile revistelor Uniunii Scriitorilor sau editurii. Pentru crearea acestui climat, cum cu toată dreptatea a observat și H. Lovinescu, este nevoie de contribuția tuturor membrilor Uniunii, nu numai a unui număr limitat de oameni, a subliniat vorbitorul.

Cred că viitoarea conducere a Uniunii Scriitorilor va trebui să țină seamă de toate criteriile aduse aici lui M. Beniuc și va munci în așa fel încît la viitoarea noastră Conferință, peste trei ani, să nu se mai vorbească despre astfel de lipsuri.

El a relevat apoi impresia pe care i-a lăsat-o recenta vizită a sa în mai multe sate din fostul județ Telorman și de pe valea Călmățuiului. „Ceea ce m-a izbit revăzînd țărînimă noastră muncitoare, a fost nu numai transformarea înfățișării satelor, ci și transformarea oamenilor înșiși, bine îmbrăcați, sănătoși, frumoși, unii dintre ei vorbind și punînd probleme politice cu ascuțime și cu o plecare excepțională”. Arătînd că această transformare a milioane și milioane de oameni se datorează mai înainte de orice partidului, vorbitorul a adăugat că și din cîmpul literaturii trebuie să dispară ceea ce este vechi, ceea ce nu are nimic comun cu felul de viață din patria noastră socialistă. „Găsece că este esențial de subliniat faptul că pentru noi scriitorii nu există o altă linie în viața noastră de scriitori și de publiciști decît linia Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român. Găsece că pentru noi nu există altceva de făcut pe această parte a sfoarței planetei pe care se află Republica noastră populară cu hotarele ei, decît a sluji cu condeul și la nevoie și cu viața noastră, linia politică a partidului”.

„Cred că nu există om în țară la noi și nici scriitor care să nu fie în deplin acord cu Declarația din aprilie a plenarei C.C. al P.M.R. Îmna noastră și viața noastră trebuie să aparțină clasei noastre muncitoare, partidului nostru, poporului nostru”. Referindu-se la convorbirile pe care le-a avut în străinătate cu numeroși scriitori, ziaristi, ingineri, sau politicieni, acad. Z. Stancu a arătat că România de astăzi se bucură pe întreaga suprafață a planetei de un înalt prestigiu și că toți interlocutorii îi vorbeau cu respect despre poziția politică pe plan intern și internațional a R.P.R., despre politica ei de pace, de conviețuire pașnică între popoare, politică de apărare a suveranității și libertății naționale a oricărui popor. Cărțile noastre, a adăugat vorbitorul, ar trebui să fie scrise așa încît să contribuie și ele cit mai mult la creșterea prestigiului patriei noastre în domeniul literar. El a citat apoi din Manifestul Frontului Democrației Populare pasajul referitor la înflorirea științei și culturii socialiste — „Frontul Democrației Populare cheamă întreaga noastră intelectualitate, participantă activă la marea operă de construcție a socialismului, să-și consacre talentul și cunoștințele cauzei progresului patriei, dezvoltării economiei și culturii, instruirii tinerii generații, formării omului nou, multilateral pregătit. Votul dat Frontului Democrației Populare va fi un vot pentru înflorirea științei și culturii socialiste”. El a încheiat astfel: „Nu știu cînd și unde forța conducătoare într-un stat a arătat mai multă dragoste, mai multă încredere față de scriitorii și oamenii de artă, și și-a pus mai multe speranțe în ei, ca în țara noastră. Să întărim și mai mult unitatea frontului nostru puternic și să ne ajutăm reciproc pentru ca fiecare dintre noi să dea contribuția lui nostru, poporului nostru, miilor și milioanele noastre de cititori acele cărți pe care le așteaptă de la noi. Să nu ne mulțumim cu ceea ce am făcut pînă acum. Să ne străduim să facem mult mai mult, să scriem mai mult și mai bine. Eu cred în această posibilitate a noastră și cred că de asemenea că numai comportîndu-ne astfel răspundem și cinstei care ni s-a făcut și ni se face. Să ne unim eforturile toți laolaltă și să facem în așa fel ca literatura noastră să cîștige o cit mai mare strălucire”.

Încheierea lucrărilor Conferinței, după alegerea organelor de conducere ale Uniunii Scriitorilor din R.P.R., DEMOSTENE BOTEZ, într-un călduros cuvînt, a mulțumit delegaților pentru încrederea acordată, asigurîndu-i că în îndeplinirea sarcinilor care-l revin în calitate de președinte al Uniunii Scriitorilor va depune toate eforturile în vederea lichidării tuturor lipsurilor care s-au manifestat în munca vechilor organe de conducere și instaurării unui climat de activitate prople dezvoltării continue a succeselor obținute de întreg frontul nostru literar. „Mă leg — a spus el, — să mă consider permanent ca un delegat al dumneavoastră într-o muncă grea pentru toți. Dar în aceasta vă cer cu stăruință să mă ajutați. Fără concursul dumneavoastră sincer nu mi putea face nimic. Atmosfera scriitoricească plină de lumină și ozon nu se poate restringe la pereții unui birou. Ea trebuie să fie a întregului nostru văzduh literar”.

Relevînd succesele pe care literatura noastră nouă le înregistrează continuu, aportul substanțial pe care tinerii scriitori l-au adus în realizarea unor opere pătrunse de suflet înnoitor al contemporaneității, Demostene Botez a adăugat: „Atenț la învățătura și îndrumarea partidului, la cuvîntul călduros nou astăzi, atenț la freamătul creator al poporului, atenț la aspirațiile și nădejile dumneavoastră ale tuturor, atenț la realizarea a tot ce am mai bun în sufletul meu, cu ajutorul dumneavoastră sincer, sper să pot răspunde mulțumitor nădejilor ce ați avut lărgheța să le puneți în mine. Dar succesul cel mare, cel substanțial, cel pe care îl așteaptă poporul va sta în cărțile ce veți scrie în anii ce vin, în măsura în care ele vor cuprinde talazul vieții noastre contemporane și-l vor transigura în opere de mare înălțime artistică, cum ne-a obișnuit însuși poporul de secole întregi”.

„La asemenea opere — a conchis el — vă doresc din toată inima la toți, succese strălucite. În truda grea ce mă așteaptă, va fi cea mai mare bucurie”.

OMAGIU LUI ȚUCULESCU

„...Ii văd și acum, la Mangalia, cu una dintre fețe în cerc, îndreptîndu-se într-o dimineață spre mare. Nu cred să-l fi văzut mai înainte și nici după aceea”.

De atunci au trecut aproape douăzeci de ani — și expoziția de la „Dales” mi-arătă ce uluitoare bogății ascundeau inima și atelierul lui Țuculescu. Ce bogății, cită dragoste de artă și de oameni și cită suferință, transformată zi cu zi, cu o tenacitate de alchimist posedat, în aur virginal.

E, în fabuloasa lume a artei sale, un semn repetat la infinit: obsesia Adevăratului.

Căci, pentru el, culoarea nu este niciodată un element în sine, nici o caligrafie a ceea ce-i superficial vizibil, ci totdeauna instrumentul de foraj — filozofic — al necunoscutului, al frumosului, al tenebrelor și incertitudinilor, un instrument prezent pretutindeni unde hărățile indică: „terra incognita”.

Luminat, el vorbește enigmatice ca unor lei puși de strajă la porțile adevăratului. Apoi, pătrunde sub bolțile acestor artă și de oameni și cită suferință, transformată zi cu zi, cu o tenacitate de alchimist posedat, în aur virginal.

Neliștit artist vizionar, el nu se mulțumește să răpească lumea culorilor pentru a o privi și pentru a ne propune să o privim, ci pentru a vedea dincolo de ea. Metaforele sale plastice sînt viziuni însușite, ecouri profunde, revelații fermețate sau strani, semne ale unui cosmos cu infinite relații — de apeluri, de semnificații, de sensuri — între elementele care îl populează.

Viziune vitală și grav reflexivă în același timp, adeseori de un dramatism cu atît mai zguduitoare, cu cit derivă din culori care cîntă, dar cîntă cu ochii scîlpînd de lacrimi.

Țuculescu smulge adîncurilor spiritului și vieții toate bogățiile, nu însă, fără a nu ne avertiza. „Fiți atenți, păziți-le de minciună, de inerie, de suficiență, de moarte!”

E arta datorită căreia pictorul — cel colorat în infernul splendorilor profunde și al suferinței — nu a văzut numai, ci a izbutit să alibereze via, înzulte, miraculoase, captivile minuni văzute, făcîndu-le pe ele să vorbească.

Țuculescu ne ajută, astfel, să auzim graiul copacilor și al florilor, să înțelegem că fluturii se pot prefăce, atunci cînd sîrăt albastrul mării, în macii sau în flăcări, să ne dăm seama că zborul păsărilor poate să fie, uneori, patetic și chinuit ca mersul unor oameni în cîrji...

Marele artist, fratele nostru, ne demonstrează că nu avem dreptul să trecem, fără pașune, fără participare pe lingă nimic ce este al vieții, al pămîntului, al omului. Totul are implicații în viața ta. Totul privește spre tine cu mari ochi deschiși, de totuși ești atins cu invizibile, miraculoase (nu mistice) antene ultrasensibile.

Împărtășește-te din tot ce aparține vieții! — este invitația lui Țuculescu. Căci totul este un veșnic rotitor miracol, care trăiește lingă tine, pentru tine.

Nimic din ce e frumos nu pierde pentru todeauna; iară, copacii își schimbă doar veșmintul: ei trăiesc mai departe cu „foile lor de zăpadă”.

Intinderile pămîntului sînt fără înțelare populate de invizibili mari ochi deschiși: semnaliatoarele cântărilor sau severe, rezervate sau imperioase, ale drumului vieții tale. Nu călca niciodată în picioare candelorile pămîntului, ale vieții! Ia în seamă aceste radari care avertizează spiritul! Fii o conștiință dreaptă!

Forța artistică a lui Țuculescu o grandioasă, inventivă, proaspătă, poetică și scapărătoare ca natura însăși, generoasă ca Patria însăși.

Smulgînd suferinței aitea chei de aur, el ni le-a lăsat nouă, cu inima plină de o nesfîrșită tandrețe.

O artă magică, în care lumea fenomenelor vizibile și a celor înlăunțite încă de tenebre nu se destăinuiește, ne fac să le înțelegem mai adînc sau să le presupunem și astfel, să ne înțelegem pe noi înșine mai bine.

Ceea ce a lăsat Țuculescu în urma sa e o comoară. Ea aparține acestui popor și trebuie conservată cu infinite dragoste.

În orice parte a lumii, acest tezaur va fi salutată, oricînd, cu emoție, cu un semn major al unei umanități generoase.

O umanitate, care a avut — și are — în Țuculescu, în marele nostru Țuculescu, o lumină fără de moarte.

Eugen JEBELEANU

P.S. — Nu mă indoiesc că, nu peste multă vreme, un Muzeu Țuculescu va putea prezenta, în permanentă, fascinantul univers al ilustrului artist.

e. j.

REZOLUȚIA CONFERINȚEI PE ȚARĂ A UNIUNII SCRIITORILOR

(Urmare din pagina 1)

olșeelor, spiritul rutinier, ca și a modernismului superficial, a experimentelor epigonice, a exercițiilor lirice sterile, agreeate doar de un cerc restrîns de snobi.

Dramaturgii sînt hotărîți să-și concentreze tematica și preocupările în jur unor conflicte reale, esențiale, evitînd zecnele periferice, creînd teatrelor oportuniste, creînd teatrelor necentenit de idei. Autorii de scenarii cinematografice vor căuta să surprindă acele conflicte noi și interesante care pun în lumină marea forță a conștiinței noi, hotărîtoare în rezolvarea situațiilor dramatice.

Încurajați de succesele obținute în ultimii ani, scriitorii pentru copii și tineret consideră o cinste pentru ei slorțarea de a da noi și cit mai multe cărți bune tinerilor generații, celor care vor trăi în comunism. Literatura destinată copiilor și tineretului merită să rețină în mai mare măsură decît pînă acum atenția criticii literare, iar discuțiile în jurul acestei literaturi se cade să se desfășoare cu seriozitatea cerută de misiunea ei educativă.

Referatele prezentate și dezbaterile Conferinței au relevat calitatea ridicată a unor realizări ale criticii și istoriografiei literare. Aprecierea operelor se face la un nivel științific mai ridicat, se manifestă mai mult obiectivitate, se constată mai rar excese apologetice sau negativiste, tendințe subiectiviste. Spre a consolida realizările făcînd din activitatea lor în și mai mare măsură un factor de orientare a creației artistice pe baza principiilor marxist-leniniste, criticii se angajează să depună toate silințele pentru a-și întemeia consecvent judecățile de valoare pe criterii juste, obiective, rigurose argumentate. Un criteriu de seamă în stabilirea semnificației unei opere literare este raportarea ei nuanțată la problematica umană contemporană, la viziunea de viitor a aspirațiilor poporului nostru, la sensurile fundamentale ale realității. Totodată, judecata de valoare implică încadrarea operelor într-un context literar mai larg. Conținutul preocupărilor de valorificare științifică a moștenirii literare — precu-pări care au dat în anii din urmă rezultate remarcabile, — istoricii literari vor acorda și în viitor toată atenția interpretării de pe poziții marxist-leniniste a creației scriitorilor din trecut, a curentelor literare, străduindu-se în deosebi să explice și să aprecieze just aspectele contradictorii din literatura română și străină. În lucrările lor consacrate fenomenului literar contemporan, criticii vor fi animați de preocuparea de a dezbate și generaliza experiența literaturii noastre noi, de a pune în lumină contribuția, particularitățile ei. Ei își propun să combată în continuare tendințele de ignorare a specificului creației artistice, mediocritatea, platitudinea, să respingă orice manifestări ideologice străine marxism-leninismului, intensificîndu-și totodată lupta împotriva dogmatismului, a îngustității de vederi. Revistele literare sînt chemat, să stimuleze permanent schimbările largi de opinii, activitatea critică susținută, într-o atmosferă constructivă, colegială, ombăndînd polemice neprincipiale, spiritul de grup.

O importanță deosebită în viața literară prezintă activitatea secțiilor de creație ale Uniunii Scriitorilor. Este ne-

cesar ca acestea să-și îmbunătățească stilul de muncă, să desfășoare o activitate concretă, eliberată de formalism și întemeiată pe cunoașterea îndeaproape a preocupărilor profesionale ale scriitorilor. Ele trebuie să organizeze dezbateri vii asupra ultimilor opere literare aparute, să prelujească schimbările de păreri rodnice.

Filialele Uniunii Scriitorilor sînt, la rîndul lor, chemate să se preocupe activ, cu mai mult spirit de inițiativă, de problemele creației din regiunile unde își au reședința, potrivit condițiilor locale, aspectelor specifice fiecărei regiuni. Ele trebuie să acorde cea mai mare atenție formării noilor promoții scriitoricești.

Conducerea Uniunii Scriitorilor va acordă o atenție corespunzătoare publicității literare, orientării și îndrumării lor în funcție de profilul fiecăreia. Revistele sînt chemate să promoveze în continuare literatura de valoare, să se ocupe cu dragoste și grijă de tinerii scriitori care bat la ușa lor, să manifeste spiritul receptiv și combativitate în opera de selecție pe care o întreprind. Legătura cu masele de cititori este o condiție a prosperității publicității noastre. E de dorit ca acestea să facă în paginile lor un loc cit mai larg părerilor și sugestiilor celor mai diverse categorii de cititori, să promoveze un climat sănătos, ostil

intereselor înguste, manifestărilor subiectiviste, violente și jignitoare.

Comitetul de conducere, Biroul Uniunii Scriitorilor se angajează să se călăuzească în activitatea lor, țără abateri, după principiile muncii colective, respectînd cu strictețe prevederile statutului. Hotărîrile menite să rezolve probleme importante din viața Uniunii trebuie să fie adoptate în urma unor discuții purtate într-un spirit democratic.

Conferința pe țară consideră că o importanță cu totul deosebită prezintă înmulțirea contactelor personale și colective cu scriitorii din țările socialiste, cu scriitorii progresiști de pretutindeni.

Întreaga activitate a Uniunii Scriitorilor va fi și de aici înainte călăuzită de preocuparea de a sluji marea cauză a Partidului Muncitoresc Român, a călăuză sigură a dezvoltării sănătoase, partinice a literaturii noastre.

Conferința asigură Partidului Muncitoresc Român, Comitetul său Central, pe tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej personal, că scriitorii își vor dăruia fără precupeții întreaga lor energie creatoare fărâșii unei literaturi pe măsura idealurilor poporului nostru, a muncii sale eroice, a minunatelor sale calități de constructor și creator de opere materiale și spirituale nemuritoare.

FRUMOASE VERSURI SPUNE ȚARA

(Urmare din pagina 1)

mai de înțelegere, prietenie și cunoaștere reciprocă între poezie, în lupta titanică a omierii pentru pace și progres social. Pe aceste imense pagini de lumină sînt înscrise versurile pe care zilnic le creează țara, acolo strălucesc faptele eroice ale constructorilor socialismului, fixate în opere durabile de către scriitorii vîrstnici și tineri laolaltă.

Grijă, sprijinul multilateral, dragostea și stima cu care sînt înconjurăți, în socialism, oamenii de cultură, știință, artă și literatură, reies încă o dată, cu multă căldură și claritate din Manifestul Consiliului Național al

Frontului Democrației Populare. Ieșirii din popor, contopiri cu poporul, ei sporesc neconștient tezaurul științei și culturii naționale, încreștîndu-l tot mai puternic în circuitul universal. Multora dintre ei li se va face cinste de a fi aleși în Marele Sfat al Țării.

La 7 martie întregul popor este chemat să-și exprime voința, să-și atace deputați din rândurile celor ce prin fapte, capacitate, devotament, patriotism, s-au dovedit a fi cei mai vrednici.

O vom face cu toată luciditatea, cu tot spiritul de răspundere cetașenească. O vom face din toată inima, în numele prezentului și viitorului acestei țări.

PROFESORUL ION CREANGĂ

(Urmare din pagina 2)

mul de Stat. Sub tipar se găsește încă o carte scoasă în colaborare: Introducere în teoria numerelor.

Pe lingă munca de la rectorat am dus în continuare munca mea de profesor. Țin două cursuri: Algebra liniară și Teoria numerelor. Am polarizat un colectiv în cadrul disciplinei algebre, care se ocupă cu problemele moderne ale acestei discipline. Anual îndrumez 10-12 lucrări ale absolvenților pentru examenul de stat. Și-au trecut aspiranța sub îndrumarea mea cinci aspiranți și sînt în curs de pregătire încă cinci... Am fost distins cu mai multe ordine și medali... Altceva nu trebuie, am fobia adjectivelor, mă știu”.

Cînd, la despărțire, ne-am strîns mîinile înfîlindu-ne reciproc să ne mai înțîlim, a reapărut nu știu de unde umbra mea invizibilă. Ba nu: cred că erau două. Și, de fapt, foarte vizibile, dar numai pentru rector și pentru mine.

Am zîmbit amîndoi în același timp. — Tot ce am reușit să realizez în anii puterii populare, mi-a mai spus profesorul Ion Creangă, datorcș și ca om de știință și ca îndrumător al activității studenților și profesorilor — partidului. În știință, în munca obtească, și în orice domeniu, el e chezia victoriei.

Și, pe un ton confidențial: Sînt? Tocmai asta am înțeles dintr-o dată, deplin, în 1947, cînd am fost primit în partid. Încă o cifră, încă o dată. N-am mai notat-o. Era chinosența a tot ce notasem.

Scritorul australian C.B. Christisen ne-a vizitat...

ator întâmplător este evident faptul că economia națională se află în...

Acum am constatat că progresul realizat în acești șapte ani e într-adevăr...

construite intenționat în apropierea unor întinse regiuni rurale.

Când am vizitat în 1957 litoralul, Mamaia abia începuse să se dezvolte.

După înapoierea noastră la București, sărbătorirea lui Eminescu a început...

Este plăcut să menționăm înaltul grad de cinstit acordat de români artiștilor și scriitorilor...

În continuare, autorul articolului se referă la vizita făcută în regiunea Suceava...

Aici sînt cîteva peisaje dintr-acele mai frumoase în întreaga Europă.

Mănăstirile Voroneț și Sucevița, construite în secolul al XVI-lea, frumose...

Care au fost impresiile cele mai pregnante? Frumusețea neobișnuită a peisajelor...

ATLAS LIRIC DIN POEZIA MEXICULUI PRECOLUMBIAN

Printre cele mai interesante și mai formidabile se pot considera...

secolului — a fost o societate în care s-au dezvoltat...

În secolul nouăsprezece cucerirea Mexicului de către...

în perioada de trecere de la societatea gotică la...

sint oameni care...

sculptorul

Este cel ce lăcă o ființă din lutul neînșuleț...

falsul înțelept

1) Astezii se mîndreau că sînt urmașii lui Noe...

cintec de luptă

chemare

Vino aproape, tu, cea cu păr de fum, cu păr de neguri...

femeia frumoasă și moartea

POETUL: Sîlvîră-i ca o roșie guacamaya și mîndru i se-nalță, ca floarea rară...

Desen de RADU GEORGESCU

CĂRȚI ȘI IDEI

pe marginea unor reflecții

ZECI DE ANI

Vom atinge în cele ce urmează o problemă de artă, care...

vat concluzii după cincizeci de ani. Autorul urmărește...

Worringer urmărește acum să-și aprobe poziția inițială în lumina unor noi evenimente științifice...

Există momente în decursul veacurilor când omul nu mai recunoaște în natură...

Ca să ne pregătim o legătură mai directă cu ceea ce...

spiritul de masă care structurează întreaga viață a...

Dar aceasta, care, pentru noi, înseamnă istoria, este...

Nerenunțînd, totuși la teza sa din tinerețe, și aparîndu-și...

Iată deci, cum seest Cuvînt condus după cincizeci de ani...

trofe istorice, după care urmează lacune de zeci de...

Edgar PAPU

Wilhelm Worringer: „Abstraktion und Einfühlung...”

CARICATURIIȘTII LUMII

BORIS DIMOVSKI (R.P. Bulgaria)

COMITETUL DE REDACȚIE

Teodor Boly; Ov. S. Crahmălniceanu (redactor șef adjuncți); S. Damian; Ștefan Gheorghiu...